

Länsförsäkringar Bank

2018

Risk- och kapitalhantering

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Kort om Länsförsäkringar Bank AB.....	1
2	Organisation.....	3
2.1	Bankkoncernen.....	3
2.2	Konsoliderad situation.....	3
3	Riskhantering och Riskstyrning.....	4
3.1	Konsoliderad situations risker.....	4
3.2	Riskaptit.....	4
3.3	System för riskhantering och interna kontrollfunktioner.....	4
3.4	Riskstyrning.....	5
4	Kapitalhantering.....	7
4.1	Kapitaltäckning.....	7
4.2	Kapitalbas.....	8
4.3	Kapitalkrav.....	10
4.4	Nya och ändrade regler.....	10
5	Kreditrisk.....	12
5.1	Riskaptit.....	12
5.2	Riskhantering.....	12
5.3	Kreditkvalitet.....	13
5.4	Oreglerade fordringar, kreditförluster och kreditförlustreserver.....	18
5.5	Motpartsrisk för derivat.....	20
6	Marknadsrisk.....	21
6.1	Riskaptit.....	21
6.2	Riskhantering.....	21
7	Likviditetsrisk.....	23
7.1	Riskaptit.....	23
7.2	Riskhantering.....	23
8	Operativ Risk.....	26
8.1	Riskaptit.....	26
8.2	Riskhantering.....	26
9	Ersättningspolitik.....	28

1 | Inledning

Dokumentet "Risk- och kapitalhantering i Länsförsäkringar Bank AB" är upprättat i enlighet med de krav som återfinns i förordningen CRR (EU) 575/2013 och kapitaltäckningsdirektivet CRD 2013/36/EU. Syftet är att institutet skall ge detaljerad och tydlig information avseende de risker institutet är utsatt för, hur dess riskhantering är uppbyggd samt hur institutets kapitalposition motsvarar de regulativa kapitalkraven.

Bankkoncernen består av moderbolaget Länsförsäkringar Bank AB med dotterbolagen Länsförsäkringar Hypotek AB, Wasa Kredit AB och Länsförsäkringar Fondförvaltning AB (hädanefter kallad Bankkoncernen).

Genom införandet av CRR och CRD IV tillkommer att även det blandade finansiella moderholdingföretaget Länsförsäkringar AB omfattas av tillsyns- och rapporteringskrav. Till följd av detta konsolideras Länsförsäkringar AB med Bankkoncernen. Konsoliderad situation består av Länsförsäkringar AB, Länsförsäkringar Bank AB, Länsförsäkringar Hypotek AB, Wasa Kredit AB, Länsförsäkringar Fondförvaltning AB samt fastighetsbolaget Utile Dulci 2 HB (hädanefter kallad Konsoliderad situation). Jämförelseperioden är per den 31 december 2017.

1.1 KORT OM LÄNSFÖRSÄKRINGAR BANK AB

1.1.1 Strategi och mål

Länsförsäkringar Bank AB grundades 1996 och är Sveriges femte största retailbank med en affärsvolym på 561 Mdkr. Bankverksamheten bedrivs enbart i Sverige och affärsvolymen fortsätter växa inom alla områden. Strategin är att erbjuda banktjänster till länsförsäkringsgruppens kunder och utgår från Länsförsäkringars starka varumärke och en lokal förankring via de kundägda länsförsäkringsbolagen. Med de drygt 3,9 miljoner kunder som finns i länsförsäkringsgruppen har bankverksamheten en stor potentiell kundbas. Huvudmålgruppen är 3,2 miljoner privatkunder, varav 2,4 miljoner är boendeförsäkringskunder. Övriga målgrupper är lantbruks- och småföretagskunder. Målet är att med en låg risk ha en fortsatt god tillväxt i volymer och lönsamhet, de mest nöjda kunderna och en ökad andel kunder som har både bank och försäkring hos Länsförsäkringar. Enligt Svenskt Kvalitetsindex kundnöjdhetsmätning för 2018 är Länsförsäkringar Bank den aktör på bankmarknaden med de mest nöjda privatkunderna, en utmärkelse som Länsförsäkringar Bank har fått tretton gånger de senaste femton åren. Länsförsäkringar utnämndes även för andra gången till den aktör med de mest nöjda bolånekunderna. Detta är ett kvitto på bankverksamhetens tydliga kundfokus och höga kvalitet. Med ett heltäckande bank- och försäkringserbud hos Länsförsäkringar får kunderna en trygg och privatekonomisk helhetslösning.

Kundägande

Länsförsäkringsgruppen består av 23 lokalt kundägda länsförsäkringsbolag och det av dem gemensamt ägda Länsförsäkringar AB som är Länsförsäkringar Bank AB:s moderbolag. Försäkringskunderna äger länsförsäkringsbolagen, vilket gör att kundägandets principer även utmärker bankverksamheten. En långsiktig omsorg

om kundernas trygghet är grundläggande för Länsförsäkringar, eftersom kunderna också är uppdragsgivare och ägare. Bankkoncernen har en låg risktolerans, vilket ger en stabil utveckling över tid. Utlåningen präglas av låga risker och den djupa, lokala kund- och marknadskänningen hos länsförsäkringsbolagen ger tillsammans med den konservativa synen på risk en tillväxt med hög kreditkvalitet.

Kundmöten och lokal marknadskänning

Länsförsäkringsbolagen ansvarar för den lokala affären och kundrelationerna. Affärsbesluten fattas lokalt och länsförsäkringsbolagens engagemang och nätverk ger en bred och djup kund- och marknadskänning. Banktjänsterna erbjuds på 128 av länsförsäkringsbolagens kontor, belägna runt om i Sverige. Genom personliga kundmöten skapas förtroende, trygghet och långvariga relationer - något som är högt prioriterat inom Länsförsäkringar.

Digitala tjänster i framkant

Bankens mål att vara den ledande aktören inom det digitala banktjänsteområdet och de digitala tjänsterna utgör ett viktigt komplement till det lokala kundmötet. Genom de digitala tjänsterna i mobilappen och internetbanken kan kunderna smidigt och enkelt utföra alla sina bankärenden. Arbetet med att förnya Länsförsäkringar Banks plattform för inlåning, utlåning och betalningar gick under 2018 in i sitt slutskede. Den nya plattformen som kommer att implementeras under 2019 kommer att innebära en stor förflyttning i bankens förmåga att utveckla det digitala erbjudandet och skapar möjligheter att ytterligare flytta fram positionen inom detta område.

Kunddriven och effektiv affärsmodell

Länsförsäkringar Bank stödjer länsförsäkringsbolagen i deras kundmöten och försäljning. Produktutveckling sker i ett nära samarbete mellan länsförsäkringsbolagen och Länsförsäkringar Bank. I samarbetet sker ett kontinuerligt effektiviseringsarbete för att genomföra förbättringsåtgärder som leder till bättre service till kunderna, effektivare processer samt lägre kostnader.

Ett starkt varumärke

Länsförsäkringar Banks framgångsrika tillväxt och position på marknaden bygger på kundägandet samt Länsförsäkringars starka varumärke och den lokala förankringen.

Risk i verksamheten

Verksamheten kännetecknas av en låg riskprofil. Bankkoncernen är exponerad mot ett antal risker som främst består av kreditrisk, likviditetsrisk, operativ risk och marknadsrisk. Det makroekonomiska läget i Sverige är avgörande för kreditriskerna då all utlåning sker i Sverige. Kreditförlusterna är fortsatt låga. Bankkoncernen har en väl diversifierad upplåning och en likviditetsreserv bestående av värdepapper med hög likviditet och kreditvärdighet. Utlåningen

ökade till 290 (261) Mdkr och utlåningsportföljen håller fortsatt hög kreditkvalitet.

Rating

Länsförsäkringar Bank har de långfristiga kreditbetygen A/Stable från Standard & Poor's och A1/Stable från Moody's. De kortfristiga kreditbetygen är A-1 från Standard & Poor's och P-1 från Moody's. Länsförsäkringar Hypoteks säkerställda obligationer har oförändrat högsta kreditbetyg, Aaa från Moody's och AAA/Stable från Standard & Poor's. Länsförsäkringar Hypotek är därmed en av tre aktörer på den svenska marknaden för säkerställda obligationer med högsta betyg från både Standard & Poor's och Moody's.

Regelverksutveckling

Utvecklingen av nya finansiella regelverk förväntas fortsätta i snabb takt och kommer fortsatt få en stor påverkan på bankerna. Under slutet av 2018 nåddes flera överenskommelser kring det så kallade bankpaketet. Ett definitivt godkännande väntas i början av 2019 och delar av bankpaketet väntas träda i kraft 2021. Åtgärderna i bankpaketet ska bidra till att på EU-nivå genomföra riskreducerande globala standarder men är också en del av att fullborda bankunionen.

Arbetet med slutförandet av Basel 3-regelverket fortgår. Baselkommittén publicerade i december 2017 sina kompletteringar. Kompletteringarna innebär stora förändringar för bankerna och innehåller bland annat begränsningsregler för användandet av interna modeller, ändringar i schablonmetoderna och införande av ett kapitalgolv. Syftet med ändringarna är att införa enhetliga kapitalkrav

och minska risken för omotiverade skillnader mellan länder och banker. EU-kommissionen har ännu inte presenterat ett lagförslag. De nya reglerna förväntas träda i kraft 2022.

Riksgälden fastställde i december 2018 sitt årliga beslut om resolutionsplaner samt minimikrav på nedskrivningsbara skulder (MREL) för de institut som Riksgälden bedömer som systemviktiga, däribland Länsförsäkringar Bank. Riksgälden fattade även beslut om individuella minimikrav för Länsförsäkringar Banks dotterbolag, Länsförsäkringar Hypotek och Wasa Kredit, som börjar gälla under 2019.

I slutet av 2018 förändrades tillämpningen av riskviktsgolvet för svenska bolån. Förändringen medför att det kapitalkrav som i dag tillämpas i pelare 2 ersätts med ett kapitalkrav i pelare 1. Ändringen medför att kapitalkravet ökar i pelare 1 men är i nominella termer oförändrat.

Implementeringen av den nya redovisningsstandarden för leasing, IFRS 16, slutfördes under året. Den nya standarden kommer framgent att få påverkan på hur leasingavtalen kommer att redovisas i balans- och resultaträkningen.

Utöver de kapitaltäcknings- och redovisningsrelaterade regelverken ovan påverkas banken även av andra operativa regelverk. Exempel på detta är förändringar i betaltjänstdirektivet, PSD2, som träder i kraft under hösten 2019.

Länsförsäkringar Bank AB har god beredskap och är väl kapitaliserat för kommande förändringar även om det i detta skede till viss del är oklart vilka effekterna blir.

2 | Organisation

I detta avsnitt beskrivs Konsoliderad situation utifrån konsolideringskraven i kapitaltäckningsförordningen (CRR) och kapital-täckningsdirektivet (CRD IV) samt hur dessa skiljer sig från de konsolideringskrav som följer av redovisningsregler.

2.1 BANKKONCERNEN

Redovisningsreglerna definierar Bankkoncernen utifrån den legala ägarstrukturen och utgår från Länsförsäkringar Bank AB. Bankkoncernen består av Länsförsäkringar Bank AB inklusive de helägda dotterbolagen Länsförsäkringar Hypotek AB, Wasa Kredit AB samt Länsförsäkringar Fondförvaltning AB.

2.2 KONSOLIDERAD SITUATION

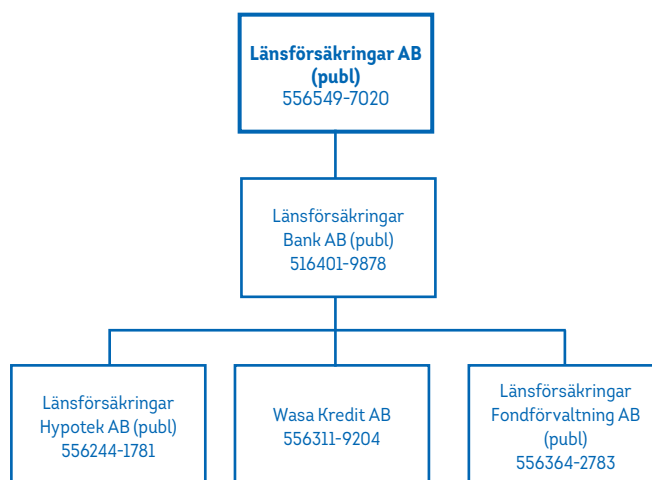
Den konsoliderade situationen omfattar Länsförsäkringar AB, Länsförsäkringar Bank AB, Länsförsäkringar Hypotek AB, Wasa Kredit AB, Länsförsäkringar Fondförvaltning AB samt fastighetsbolaget Utile Dulci 2 HB. Fastighetsbolaget ägs till 46 procent av Länsförsäkringar AB och betraktas som ett anknutet bolag i den konsoliderade situationen. Denna struktur definieras i CRR och CRD IV som Konsoliderad situation och motsvarar i sammansättning inte den redovisningsmässiga strukturen.

Länsförsäkringar AB har, utöver Länsförsäkringar Bank AB, dotterbolagen Länsförsäkringar Fondliv Försäkrings AB, Länsförsäkringar Sak Försäkrings AB samt Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB. Dessa bolag omfattas inte av tillsyns krav för kreditinstitut och värdepappersföretag och inkluderas därmed inte i den konsoliderade situationen utan lyder istället under solvensregelverket för försäkringsbolag. Endast kapital från bolag som ingår i den konsoliderade situationen får inräknas i kapitalbasen. Vidare ställer kapital-

täckningsreglerna krav på att investeringar i finansiella enheter över vissa nivåer skall dras av från kapitalbasen. För mer information avseende koncernen hänvisas till årsredovisningen för Länsförsäkringar AB.

Inom den konsoliderade situationen föreligger inga väsentliga eller rättsliga hinder för överföring av medel ur kapitalbasen eller återbetalning av skulder mellan moderföretag och dotterföretag.

Figur 2.1 Juridiska enheter i Konsoliderad situation¹⁾

Samtliga bolags styrelser har sitt säte i Stockholm.

¹⁾ I Konsoliderad situation ingår även Utile Dulci 2 HB.

Tabell 2.1 Redovisade värden och moderbolagets ägarandel

Bolagsnamn	Redovisat värde Mkr	Moderföretagets ägarandel (%)	Organisations- nummer	Metod för konsolidering
Länsförsäkringar AB moderbolag				
Länsförsäkringar Bank AB	9 229,6	100	516401-9878	Fullständig
Länsförsäkringar Fondliv Försäkrings AB	5 305,4	100	516401-8219	Avdragen från kapitalbasen
Länsförsäkringar Sak Försäkrings AB	3 206,5	100	502010-9681	Avdragen från kapitalbasen
Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB	8,2	100	516401-6627	Avdragen från kapitalbasen
Utile Dulci 2 HB	1 016,8	45,6	916601-0067	Fullständig
Länsförsäkringar Bank AB moderbolag				
Länsförsäkringar Hypotek AB	8 560,5	100	556244-1781	Fullständig
Länsförsäkringar Fondförvaltnings AB	165,0	100	556364-2783	Fullständig
Wasa Kredit AB	1 039,8	100	556311-9204	Fullständig

3 | Riskhantering och Riskstyrning

I detta avsnitt beskrivs översiktligt de för Konsoliderad situation förekommande risker och styrelsens riskkaptit. Vidare förklaras hur risker hanteras i verksamheten genom Konsoliderad situations system för riskhantering och riskstyrning.

3.1 KONSOLIDERAD SITUATIONS RISKER

Risk är ett naturligt inslag i en banks affärsverksamhet och definieras enligt gällande Riskpolicy som möjligheten till negativ avvikelse från ett förväntat ekonomiskt utfall.

En sammanfattning av Konsoliderad situations huvudsakliga risker redovisas nedan.

Kreditrisk	Med kreditrisk avses risken att en motpart inte kan fullgöra sina förpliktelser och att eventuella säkerheter inte täcker fordran. Kreditrisk innefattar utlåningsrisk, emittentrisk, motpartsrisk, avvecklingsrisk och kreditvärdighetsrisk.
Marknadsrisk	Med marknadsrisk avses risken för förluster som direkt eller indirekt orsakas av ändringar, i nivå eller volatilitet, i marknadspriser för tillgångar, skulder och finansiella instrument inklusive förluster orsakade av brister i matchningen mellan tillgångar och skulder. Marknadsrisk innefattar ränterisk, valutarisk, spreadrisk, aktierisk, fastighetsrisk, råvarurisk, infrastrukturrisk, optionsrisk och pensionsrisk.
Likviditetsrisk	Med likviditetsrisk avses risken att egna betalningsåtaganden inte kan fullgöras på grund av brist på likvida medel. Likviditetsrisk innefattar strukturell likviditetsrisk, finansieringsrisk, omsättningsrisk och intradagslikviditetsrisk.
Operativ risk	Med operativ risk avses risken för förluster till följd av icke ändamålsenliga eller fallerade interna processer, mänskliga fel, felaktiga system och externa händelser inbegripet legala risker och compliancerisker. Operativa risker innefattar produkt- och processrisk, personalkrisk, säkerhetsrisk, IT-risk, legala risker, compliancerisker och modellrisk.
Affärsrisk	Med affärsrisk avses risken för vikande intjäning, ökade kostnader eller minskat förtroende från kunder eller övriga intressenter. Affärsrisk innefattar strategisk risk, ryktesrisk och conduct risk.

Riskerna följs upp och utvärderas kontinuerligt. I och med att omvärlden förändras tillkommer nya risker att hantera, en sådan är klimatrisk. Med klimatrisk avses risker till följd av direkt och indirekta konsekvenser av klimatförändringar, såsom ökad global medeltemperatur, fler inslag av extremväder och gradvis höjda havsnivåer.

3.2 RISKAPTIT

Riskkaptit definieras som den övergripande nivå per risktyp Konsoliderad situation avser att och kan exponeras mot i syfte att uppnå fastställda strategiska mål. Styrelsen fastställer Konsoliderad situations riskkaptit, såväl som strategiska mål, till grund för Konsoliderad situations riskstrategi. I syfte att uppnå fastställda mål ska Konsoliderad situation endast exponera sig mot de risker som är nödvändiga för att uppnå dessa. Konsoliderad situations riskkaptit kännetecknas av en låg riskprofil, vars bas bygger på en utlåningsverksamhet som har fokus på det egna boendet och det familjeägda lantbruket. Risken begränsas inom ramen för av styrelsen fastställda risklimitier.

3.3 SYSTEM FÖR RISKHANTERING OCH INTERNA KONTROLLFUNKTIONER

Konsoliderad situation har ett effektivt riskhanteringssystem, bestående av riskramverk och riskhanteringsprocesser, som säkerställer korrekt uppföljning, hantering och rapportering av Konsoliderad situations förekommande risker. Ett väl fungerande riskhanteringssystem syftar till att upprätthålla en sund riskkultur som genomsyrar hela verksamheten och som säkerställer att styrelsen har en objektiv och tydlig bild av verksamhetens samlade risksituation.

3.3.1 Tre försvarslinjer

Konsoliderad situations riskhantering följer roll- och ansvarsfördelning enligt de tre försvarslinjerna:

Första försvarslinjen

Första försvarslinjen avser alla riskhanteringsaktiviteter som utförs av den operativa verksamheten. Verksamheten som tar risken äger också risken, vilket innebär att den dagliga hanteringen av risker sker i verksamheten. Det är också verksamhetens ansvar att se till att kontroller för uppföljning finns, genomförs och återrapporteras. Alla anställda har ett eget ansvar att bidra till en god riskkultur genom att följa fastslagna riktlinjer samt ramverk för riskhantering.

Andra försvarslinjen

Andra försvarslinjen avser de oberoende funktionerna Risk Management och Compliance, som sätter principer och ramverk för riskhantering och regelefterlevnad. På så sätt åstadkoms en dualitet kring hantering och kontroll av risker, riskkultur och risktänkande i alla dagliga affärsbeslut. Risk Management kontrollerar och följer upp de för Konsoliderad situation förekommande riskerna, samt säkerställer att det finns en riskmedvetenhet och en korrekt och konsekvent riskhantering på daglig basis. Risk Management bistår även vid verksamhetens införande av rutiner, system och verktyg för att upprätthålla den löpande riskhanteringen. Compliance har en stödjande och kontrollerande roll i syfte att säkerställa att verksamheten bedrivs med god regelefterlevnad.

Tredje försvarslinjen

Tredje försvarslinjen avser Internrevision som utgör styrelsens stöd i kvalitetssäkring och utvärdering av organisationens riskhantering, styrning och internkontroller. Internrevision genomför oberoende och regelbundna granskningar i syfte att kontrollera, utvärdera och tillförsäkra, bland annat, verksamhetens rutiner och processer för finansiell redovisning, drift och förvaltning av informationssystem samt verksamhetens riskhanteringssystem.

3.3.2 Riskhanteringssystemet

Riskhanteringssystemet består av de strategier, processer, rutiner, interna regler, limiter, kontroller och rapporteringsrutiner som behövs för att säkerställa att Konsoliderad situation löpande kan identifiera, mäta, övervaka, styra, hantera, rapportera och ha kontroll över de risker som verksamheten är eller kan förväntas komma att bli exponerade för och det inbördes beroendet mellan dessa.

Allt riskarbete utgår ifrån riskramverket, som fastställs av styrelsen. Riskramverket beskrivs i styrande dokument, däribland riskpolicy, policy för risk och risklimiters samt riktlinjer gällande den oberoende funktionen Risk Management.

Konsoliderad situations riskramverk är utformat för att tillmötesgå interna behov, god marknadspraxis samt regelverkskrav. Riskramverket är således en integrerad del i beslutsprocesserna och bidrar till att verksamhetsmålen uppnås med högre grad av säkerhet.

Konsoliderad situation hanterar och utvärderar sin exponering mot de risker som verksamheten är utsatt för genom:

- Tydliga och dokumenterade process- och rutinbeskrivningar.
- Tydligt definierade och dokumenterade ansvar och befogenheter.
- Riskmätningmetoder och systemstöd som är anpassade till verksamhetens behov, komplexitet och storlek.
- Regelbunden rapportering inklusive incidentrapportering av verksamheten enligt dokumenterad process.
- Tillräckliga resurser och kompetens för att uppnå önskad kvalitet i både affärsaktiviteter och kontrollaktiviteter.

- Dokumenterade och kommunicerade planer för beredskap, kontinuitet och återställning.
- Tydliga instruktioner för respektive riskområde och en dokumenterad process för godkännande av nya eller väsentligt förändrade produkter, tjänster, marknader, processer och IT-system samt vid större förändringar i verksamhet och organisation.

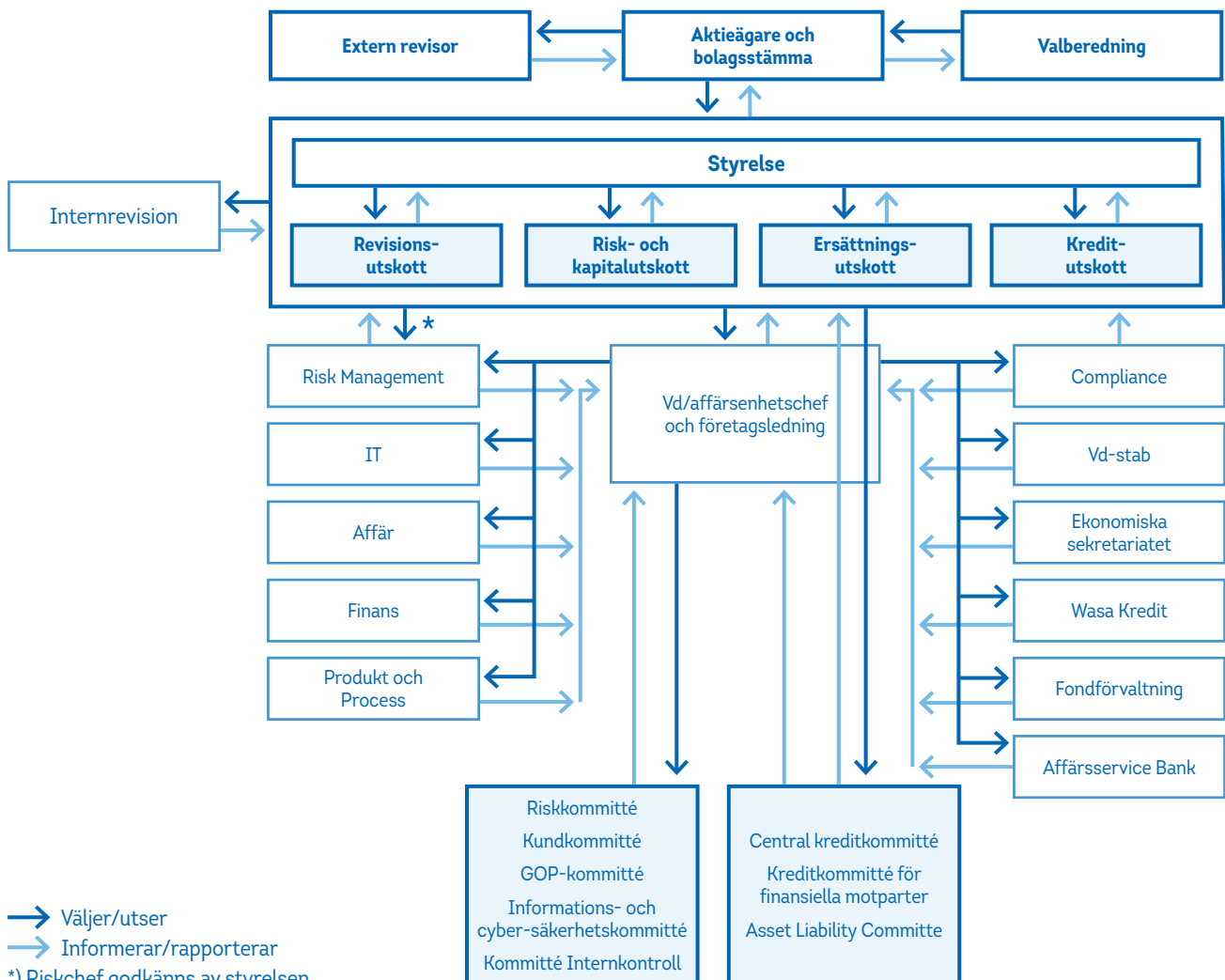
3.4 RISKSTYRNING

Konsoliderad situations riskstyrning utgår från av styrelsens fastställda styrdokument samt en tydlig beslutsordning i verksamheten.

Styrelsen

Styrelsen ansvarar för att det finns ett effektivt riskhanteringssystem och att det är väl anpassat för Konsoliderad situations riskprofil. Styrelsen fastställer riskaptit och risklimiters genom fastställande av relevanta styrdokument. Styrelsen godkänner alla väsentliga delar av de interna modeller som används inom Konsoliderad situation och tillser även att regelefterlevnad och risker hanteras på ett tillfredsställande sätt via de oberoende funktionerna Risk Management, Compliance och Internrevision.

Figur 3.1. Länsförsäkringar Banks styrningsstruktur

Styrelsens Risk- och kapitalutskott stödjer styrelsen i risk- och kapitalfrågor och bereder ärenden inför styrelsens beslut avseende marknads-, likviditets- och kreditrisk samt kapital och intern kapitalutvärdering.

Verkställande direktören

Verkställande direktören (vd) ansvarar för att säkerställa att den löpande förvaltningen sker i enlighet med de av styrelsen fastställda strategierna, riktlinjerna samt styrdokumenterna.

Vd säkerställer även att de metoder, modeller och processer som är en del av den interna mätningen och kontrollen av identifierade risker fungerar som avsett och beslutats av styrelsen. Vd säkerställer löpande att relevant rapportering från respektive enhet, däribland Risk Management, sker till styrelsen. Vd är ordförande i Asset Liability Committee (ALCO) som följer upp kapital- och finansfrågor och i Riskkommittén som följer upp samtliga risker, limiter och internt bedömt kapitalbehov.

Verksamheten

Verksamhetsansvariga har det övergripande ansvaret för den dagliga hanteringen av risker inom sitt respektive ansvarsområde samt att denna riskhantering sker i enlighet med riskramverket. Det är verksamheten som tar risken som också äger risken.

Risk Management

Risk Management ska utgöra ett stöd för att verksamheten, styrelsen, vd:n och ledningen ska kunna säkerställa att verksamheten

bedrivs med god riskhantering och riskkontroll samt för att bedöma att risker hanteras i enlighet med det av styrelsen fastställda riskramverket. Risk Management ska utföra sitt arbete självständigt och oberoende från affärsverksamheten med en organisatorisk uppdelning i en oberoende stödjande del och en oberoende kontrollerande del.

Ansvarig för Risk Management är Chief Risk Officer (CRO) som är direkt underställd vd och avger rapport till vd, risk- och kapitalutskott, revisionsutskott samt styrelsen. Styrelsen godkänner tillsättning och byte av CRO. Risk Managements ansvarsområde definieras och dokumenteras i av styrelsen fastställda riktlinjer. Risk Management ansvarar även för Konsoliderad situations kapitaltäckningsprocess.

3.4.1 Uppföljning och rapportering

Risk Management rapporterar om Konsoliderad situations riskutveckling till styrelsen, Risk- och kapitalutskottet, Riskkommittén, ALCO och vd.

Uppföljning av riskerna är en väsentlig del i Konsoliderad situations löpande verksamhet. Kontroll och riskrapportering gällande marknads- och likviditetsrisk samt kreditrisk mot finansiella motparter sker dagligen. Övrig riskrapportering sker löpande. Därutöver sker kvartalsvis en aggregerad risk- och kapitalrapportering, där samtliga riskområden rapporteras till styrelsen samt styrelsens utskott.

4 | Kapitalhantering

4.1 KAPITALTÄCKNING

Kapitalkraven delas in i Pelare 1-krav, som är generella minimikrav för alla institut, och Pelare 2-krav som baseras på individuella bedömningar av varje institut. Minimikapitalkraven enligt Pelare 1 uttrycks som en procentandel av riskexponeringsbeloppet (REA) vilka vid var tidpunkt måste uppfylla:

- Kärnprimärkapitalrelation om 4,5 procent
- Primärkapitalrelation om 6 procent
- Total kapitalrelation om 8 procent

Utöver minimikapitalkravet finns tillkommande kapitalkrav i form av ett kombinerat buffertkrav. Kapitalbuffertarna regleras i Lag (2014:966) om kapitalbuffertar. Det finns fem olika buffertar, tre som syftar till att täcka systemrisk samt en kapitalkonserveringsbuffert och en kontracyklisk kapitalbuffert, samtliga ska hållas i form av kärnprimärkapital. Om buffertkraven bryts införs restriktioner för möjligheten till att göra utdelningar och räntebetalningar på primärkapitalinstrument. Konsoliderad situation omfattas av kraven på att hålla en kapitalkonserveringsbuffert om 2,5 procent och en kontracyklisk kapitalbuffert om 2 procent per 2018-12-31.

Vidare tillkommer krav på att instituten ska göra en egen bedömning av det interna kapitalbehovet, vanligtvis benämnt Pelare 2, vilken ska ta höjd för sådana risker som institutet är exponerat mot men som inte hanteras inom Pelare 1. Kapitalkraven detaljeras i avsnitt 4.3 nedan.

Som framgår av Tabell 4.1 uppgår Konsoliderad situations kärnprimärkapitalrelation per den 31 december 2018 till 15,7 (23,3) procent och total kapitalrelation till 18,3 (28,1) procent. Minskningen under året är hänförlig till den förändrade tillämpningen av risk-viktsgolvet för svenska bolån.

Intern kapital- och likviditetsutvärdering

Konsoliderad situations interna kapitalutvärdering (IKU) är en del av kapitalplaneringen och ska säkerställa att Konsoliderad situation vid var tid har ett tillräckligt stort kapital i förhållande till aktuell och framtida riskexponeringen. Förutom den bedömning av Konsoliderad situations interna kapitalbehov som gjorts inom IKU:n, beaktas i

kapitalplaneringen buffert över lagstadgat minimikapitalkrav, ägarens avkastningskrav samt externa krav från investerare och ratinginstitut. Vidare ska bedömningen beakta utvecklingen av verksamheten. I samband med fastställandet av kapitalbehovet upprättas en kapitalprognos, vilken rapporteras fyra gånger per år i ALCO, Risk- och Kapitalutskottet samt i styrelsen. Prognosen är framåtblickande och ska ge en bild av kapitalbehovet på kort och lång sikt. Syftet med prognosen är att säkerställa att Konsoliderad situation har en tillräckligt stor kapitalbas samt rätt sammansättning av kapital.

CRO i Länsförsäkringar Bank är ansvarig för att driva processarbetet som ska leda fram till en IKU för Konsoliderad situation vilken utgör ett underlag för affärsplanering samt kapitalpolicy och kapitalprognos i styrelsen. Konsoliderad situations IKU-process är utformad efter de krav som ställs i CRR och CRD IV liksom de krav som styrelsen ställer på verksamheten. Processen, vilken ska genomföras minst årligen, dokumenteras med avseende på tillvägagångssätt, genomförandet och resultat och rapporteras till Finansinspektionen. Processen innehåller följande aktiviteter:

- Identifiering av samtliga risker
- Riskbedömning
- Stresstester
- Kapitalberäkningar

Vid beräkning av kapitalbehovet inom IKU:n beaktas Konsoliderad situations samtliga identifierade risker. Konsoliderad situation utgår från de metoder som används för att beräkna kapitalkravet inom ramen för Pelare 1. För risker som inte beaktas inom Pelare 1, så kallade Pelare 2-risker, används interna modeller för att tilldela respektive risk ett kapitalbehov. Följande tillkommande risker beaktas i beräkningen av kapitalbehov inom ramen för Pelare 2:

- Kreditrelaterad koncentrationsrisk
- Kreditrisk i statsexponeringar
- Kreditrisk relaterade till företagsexponeringar
- Marknadsrisk, bestående av valutarisk, ränterisk i bankboken och spreadrisk
- Pensionsrisk

Tabell 4.1. Utveckling av kapitaltäckningsmätt

Mkr	Konsoliderad situation		Bankkoncern	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Kärnprimärkapital	17 749,3	14 991,9	13 639,3	11 767,4
Primärkapital	18 676,9	15 936,2	14 839,3	12 967,4
Supplementärt kapital	2 035,5	2 163,3	2 589,7	2 591,7
Kapitalbas	20 712,4	18 099,5	17 429,0	15 559,1
Riskexponeringsbelopp	113 283,1	64 379,2	95 927,8	48 432,2
Kapitalkrav	9 062,6	5 150,3	7 674,2	3 874,6
Kärnprimärkapitalrelation	15,7%	23,3%	14,2%	24,3%
Primärkapitalrelation	16,5%	24,8%	15,5%	26,8%
Total kapitalrelation	18,3%	28,1%	18,2%	32,1%
Kapitalkonserveringsbuffert	2 832,1	1 609,5	2 398,2	1 210,8
Kontracyklisk kapitalbuffert	2 265,7	1 287,6	1 918,6	968,6
Kapitalkrav enligt Basel I-golv	-	12 880,4	-	12 511,5
Kapitalbas justerad för Basel I-golv	-	18 543,8	-	16 003,4
Överskott av kapital enligt Basel I-golv	-	5 663,4	-	3 491,9

Enligt Finansinspektionens metod för bedömningen av det totala kapitalbehovet ingår för Konsoliderad situation utöver detta även kapitalkonserveringsbufferten och den kontracykliska kapitalbufferten.

Det interna kapitalbehovet ger en bild av Konsoliderad situations aktuella ställning. För att säkerställa att Konsoliderad situation även framåtblickande är välkapitaliserad genomförs inom ramen för IKU:n även scenarioanalyser och stresstester. De grundläggande förutsättningarna för stresstester ska diskuteras i styrelsen minst en gång per år. Denna diskussion ska vara vägledande för verksamhetens fortsatta arbete med stresstester. Arbetet med stresstester utgår ifrån ett antal scenarier och dess påverkan på Konsoliderad situations risker. Grundscenariot har sin bas i affärsplanen och utgår från den mest troliga utvecklingen avseende volymer, resultat och kreditförluster. Antaganden i basscenariot stressas enligt en utveckling som för Konsoliderad situation innebär det mest ogynnsamma omvärldsförhållande som kan tänkas inträffa en gång vart 20–25 år. Syftet med det stressade scenariot är att säkerställa att kapitalbasen är av sådan storlek och sammansättning att den kan absorbera förluster som uppstår till följd av en svårartad finansiell påfrestning. Utvecklingen i detta scenario utgör underlag för beräkningen av en kapitalplaneringsbuffert genom att beakta förändringen i kapitalbehovet och kapitalbasen. Kapitalplaneringsbufferten utgör en del av kapitalbehovet till den del den överstiger kapitalkonserveringsbufferten.

Konsoliderad situation genomför även årligen en intern likviditetsutvärdering (ILU) i syfte att säkerställa en fullgod likviditetssituation, samt robusta strategier och processer för att hantera likviditetsrisken över tid. Den interna likviditetsutvärderingen beskriver det internt bedömda likviditetsbehovet och den likviditetsreserv som Bankkoncernen förfogar över, i relation till den likviditets- och finansieringsrisk som Konsoliderad situation är exponerad mot.

4.2 KAPITALBAS

Kapitalbasen är summan av primärkapital och supplementärt kapital, efter avdrag för poster som anges i kapitaltäckningsreglerna.

Primärkapitalet består av institutets kärnprimärkapital och en begränsad andel eviga förlagslån (primärkapitalinstrument). Kärnprimärkapital utgörs av eget kapital enligt gällande redovisningsregler, med avdrag för vissa poster som definieras i kapitaltäckningsreglerna.

Supplementärt kapital utgörs främst av eviga och daterade lån med efterställd förmånsrätt.

Kärnprimärkapital

Eget kapital består av aktiekapital, tillskjutet kapital, reserver och årets resultat. Det egna kapitalet som ingår i kärnprimärkapitalet i Konsoliderad situation har under perioden ökat netto främst till följd av genererad vinst från Bankkoncernen. Resultatet får inräknas innan stämmobeslut endast efter godkännande från Finansinspektionen, efter att avdrag gjorts för föreslagen utdelning eller andra förutsebara kostnader samt att överskottet verifierats av bolagets revisorer. I linje med styrelsens förslag till resultatdisposition görs inga avdrag för utdelningar.

Förändringar i eget kapital som kommer från kassaflödessäkringar ska inte påverka kapitalbasen varför denna effekt exkluderas. Kärnprimärkapitalet justeras även till följd av regulatoriska krav på försiktig värdering av poster värderade till verkligt värde. Justering för IRK-underskott, där reserveringar för kreditförluster i redovisningen understiger de i kapitaltäckningen förväntade förlusterna, ska ske inom kärnprimärkapitalet. I det fall de redovisningsmässiga reserveringarna överstiger det förväntade förlustbeloppet kan en begränsad del inräknas i det supplementära kapitalet. Utvärdering av IRK-överskott och IRK-underskott görs separat för den fallerade respektive icke-fallerade portföljen.

Kärnprimärkapitalet ska reduceras med avdrag för signifikanta innehav i finansiella företag om investerat kapital består av kärnprimärkapitalinstrument samt överstiger 10 procent av kärnprimärkapitalet brutto eller aggregerat med uppskjutna skattefordringar 17,65 procent av kärnprimärkapitalet netto. Belopp under tröskelvärdet räknas till 250 procent. Avdraget i Konsoliderad situation härrör från Länsförsäkringar ABs innehav i försäkringssektorn.

Uppskjutna skattefordringar upptagna i balansräkningen ska reducera kärnprimärkapitalet om de uppfyller vissa kriterier och är över vissa tröskelvärden. De uppskjutna skattefordringar som finns per den 31 december 2018 föranleder inget avdrag men ingår i beräkningen av tröskelnivåer enligt ovan.

Andra avdrag från kärnprimärkapitalet som är applicerbara för Konsoliderad situationen är immateriella tillgångar och goodwill. Efter tillämpliga avdrag uppgår kärnprimärkapitalet till 17 749 (14 992) Mkr.

Primärkapital

Övrigt primärkapital i den Konsoliderade situationen utgörs uteslutande av primärkapitaltillskott. Primärkapitaltillskott är en efterställd skuld som uppfyller vissa villkor för att få räknas som primärkapital vid beräkning av kapitalbasens storlek. Länsförsäkringar Bank har ett emitterat primärkapitallån på motsvarande 1 200 (1 200) Mkr. Vid sammanställning av den konsoliderade kapitalbasen får emellertid primärkapitalinstrument emitterade av Länsförsäkringar Bank endast ingå till den andel det krävs för att täcka Bankkoncernens primärkapitalkrav, inklusive Pelare 2 och buffertkrav. Medräkningsbart primärkapital uppgår till 928 (944) Mkr.

Supplementärt kapital

Det supplementära kapitalet måste vara efterställt övriga fordringar på bolaget, med undantag av eget kapitalinstrument och primärkapitaltillskott. De tidsbundna förlagslånen som räknas in får inte heller vara säkerställt eller i någon form garanterat av emitterande institut eller institut inom den konsoliderade situationen.

Supplementärt kapital består av tidsbundna förlagslån emitterade av Länsförsäkringar Bank. Instrumenten är föremål för motsvarande regler som primärkapitalinstrument ovan, medräkningsbart supplementärkapital uppgick till 2 036 (2 163) Mkr. I Tabell 4.2 presenteras kapitalbas och kapitalkrav.

Tabell 4.2 Kapitalbas och kapitalkrav

Mkr	Konsoliderad situation		Bankkoncernen	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Kärnprimärkapital: instrument och reserver				
Kapitalinstrument och tillhörande överkursfonder	6 513,4	11 314,6	2 864,6	954,9
<i>Varav: aktiekapital</i>	1 042,5	1 042,5	2 864,6	954,9
Ej utdelade vinstmedel (Balanserade vinstmedel)	11 613,1	8 781,4	10 545,9	10 626,4
Akkumulerat Övrigt totalresultat	4 938,9	474,8	314,1	310,1
Delårsresultat netto efter avdrag för förutsebara kostnader och utdelningar som har verifierats av personer som har en oberoende ställning	2 488,3	2 550,2	1 179,5	1 235,1
Kärnprimärkapital före lagstiftningsjusteringar	25 553,7	23 121,0	14 904,1	13 126,5
Kärnprimärkapital: lagstiftningsjusteringar				
Ytterligare värdejusteringar	-54,4	-52,1	-53,5	-51,4
Immateriella tillgångar (netto efter minskning för tillhörande skatteskulder)	-1 734,2	-1 739,3	-989,6	-969,3
Reserver i verkligt värde relaterade till vinster eller förluster på kassaflödessäkringar	151,2	105,9	151,2	105,9
Negativa belopp till följd av beräkningen av förväntade förlustbelopp	-372,9	-444,3	-372,9	-444,3
Institutets direkta, indirekta och syntetiska innehav av kärnprimärkapitalinstrument i enheter i den finansiella sektorn i vilka institutet har en väsentlig investering	-5 794,1	-5 999,3	-	-
Belopp som överskrider tröskelvärdet på 15 %	-	-	-	-
Varav: institutets direkta och indirekta innehav av kärnprimärkapitalinstrument i enheter i den finansiella sektorn när institutet har en väsentlig investering i de enheterna	-	-	-	-
<i>Varav: uppskjutna skattefordringar som uppstår till följd av temporära skillnader</i>	-	-	-	-
Sammanlagda lagstiftningsjusteringar av kärnprimärkapital	-7 804,4	-8 129,1	-1 264,8	-1 359,1
Kärnprimärkapital	17 749,3	14 991,9	13 639,3	11 767,4
Primärkapitaltillskott: instrument				
Kapitalinstrument och tillhörande överkursfonder	-	-	1 200,0	1 200,0
<i>Varav: klassificerade som eget kapital enligt tillämpliga redovisningsstandarder</i>	-	-	1 200,0	1 200,0
Kvalificerande primärkapital som ingår i konsoliderat primärkapitaltillskott som utfärdats av dotterföretag och innehas av tredje part	927,6	944,3	-	-
Primärkapitaltillskott	927,6	944,3	1 200,0	1 200,0
Primärkapital (primärkapital = kärnprimärkapital + primärkapitaltillskott)	18 676,9	15 936,2	14 839,3	12 967,4
Supplementärkapital: instrument och avsättningar				
Kapitalinstrument och tillhörande överkursfonder	-	-	2 589,7	2 591,7
Kvalificerande kapitalbasinstrument som ingår i konsoliderat supplementärkapital som utfärdats av dotterföretag och innehas av tredje part	2 035,5	2 163,3	-	-
Supplementärkapital	2 035,5	2 163,3	2 589,7	2 591,7
Totalt kapital (totalt kapital = primärkapital + supplementärkapital)	20 712,4	18 099,5	17 429,0	15 559,1
Totala riskvägda tillgångar	113 283,1	64 379,2	95 927,8	48 432,2
Kapitalrelationer och buffertar				
Kärnprimärkapital (som procentandel av det totala riskvägda exponeringsbeloppet)	15,7%	23,3%	14,2%	24,3%
Primärkapital (som procentandel av det totala riskvägda exponeringsbeloppet)	16,5%	24,8%	15,5%	26,8%
Totalt kapital (som procentandel av det totala riskvägda exponeringsbeloppet)	18,3%	28,1%	18,2%	32,1%
Institutspecifika buffertkrav	9,0%	9,0%	9,0%	9,0%
<i>Varav: krav på kapitalkonserveringsbuffert</i>	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%
<i>Varav: krav på kontracyklisk kapitalbuffert</i>	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
<i>Varav: krav på systemriskbuffert</i>	-	-	-	-
<i>Varav: buffert för globalt systemviktigt institut eller för annat systemviktigt institut</i>	-	-	-	-
Kärnprimärkapital tillgängligt att användas som buffert (som procentandel av det riskvägda exponeringsbeloppet)	10,3%	18,8%	9,5%	19,8%
Kapitalkrav enligt Basel I-golv *)	-	12 880,4	-	12 511,5
Kapitalbas justerad enligt Basel I-golv	-	18 543,8	-	16 003,4
Överskott av kapital enligt Basel I-golv	-	5 663,4	-	3 491,9

Uppställning av kapitalbasen enligt artikel 5 i EU-kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1423/2013.

Det finns inga poster som omfattas av bestämmelser som tillämpades före förordning (EU) nr 575/2013 eller några föreskrivna restvärden enligt den förordningen. Tomma rader i förordningens uppställningsmall har utelämnats för att ge en bättre överskådlighet.

*) Från den 1 januari 2018 upphör kapitalkravet enligt det så kallade Basel I-golvet baserat på artikel 500(1) i tillsynsförordningen (575/2013/EU).

I Tabell 4.3 presenteras utestående efterställda lån per 2018-12-31.

Tabell 4.3 Utestående efterställda lån 2018-12-31

Låntagare	Lånebelopp	Lånedatum	Återbetalningsdag	Förtida inlösen (brytdag)
Primärkapitaltillskott - Externa				
Länsförsäkringar Bank AB	1 200 Mkr	2015-06-09	Evigt	2020-06-09
Supplementärt kapital - Externa				
Länsförsäkringar Bank AB	500 Mkr	2016-04-26	2026-04-26	2021-04-26
Länsförsäkringar Bank AB	1 000 Mkr	2016-04-26	2026-04-26	2021-04-26
Länsförsäkringar Bank AB	400 Mkr	2018-03-01	2028-03-01	2023-03-01
Länsförsäkringar Bank AB	700 Mkr	2018-03-01	2028-03-01	2023-03-01

Upplysningar om kapitalbas på Länsförsäkringar Bank ABs hemsida.

4.3 KAPITALKRAV

Riskexponeringsbelopp (REA)

För att beräkna REA tillämpas den avancerade interna riskklassificeringsmetoden (IRK) avseende hushållsexponeringar. För företags-exponeringar används den grundläggande IRK-metoden och för resterande exponeringsklasser används schablonmetoden. Vid beräkning av kapitalkrav för operativ risk och kreditvärdighetsjusteringsrisk tillämpas schablonmetoden.

Som framgår av Tabell 4.4 uppgår det totala riskexponeringsbeloppet (REA) till 113 283 (64 379) Mkr i den Konsoliderade situationen, per den 31 december 2018. Ökningen är hänförlig till Finansinspektionens införande av ytterligare tillsynsåtgärder inom ramen för artikel 458 i CRR i syfte att motverka tillgångsbubblor i bostadsfastighetssektorn. Tillämpningen innebär att det riskviktsgolvet om 25 % som tidigare applicerats inom Pelare 2 nu redovisas som riskexponeringsbelopp inom Pelare 1. Avseende operativa risker har REA ökat sedan föregående år på grund av den årliga uppdatering som görs av de intäkter som ingår i beräkningen enligt schablonmetoden.

Buffertkrav

Kapitalkonserveringsbufferten syftar till att kunna utnyttjas under kritiska perioder och ska uppgå till 2,5 procent av REA, vilket per den 31 december 2018 motsvarar 2 832 Mkr. Den kontracykliska bufferten syftar till att stärka bankernas motståndskraft och se till att tillräckligt kapital finns för att upprätthålla kreditillgången i lägen av stress i det finansiella systemet. Finansinspektionen har fastställt att kravet avseende den kontracykliska kapitalbufferten i Sverige ska uppgå till 2 procent, vilket per den 31 december 2018 motsvarar 2 266 Mkr. Finansinspektionen beslutade den 19 september 2018 att höja det kontracykliska buffertvärdet till 2,5 procent, det nya värdet ska tillämpas från och med den 19 september 2019.

Båda buffertkraven ska täckas av kärnprimärkapital. Kapitalkravet i Pelare 1 för Konsoliderad situation uppgår till 12,5 procent (12,0) inklusive kapitalkonserveringsbufferten och den kontracykliska bufferten.

Internt bedömt kapitalbehov

Per den 31 december 2018 uppgår det internt bedömda kapitalbehovet för den konsoliderade situationen till 11 290 Mkr. Detta belopp inkluderar en bedömning av det ökade kapitalbehovet till följd av tillämpning av Finansinspektionens nya bedömningsmetod för sannolikhet för fallissemang för företagsexponeringar. Bankkoncernen har ansökt om att tillämpa en modell förenlig med denna metod.

Kapitalbasen som möter kapitalbehovet enligt Pelare 1- och Pelare 2-kraven, inklusive buffertkrav, uppgår till 20 712 Mkr.

4.4 NYA OCH ÄNDRADE REGLER

Nya IFRS och tolkningar som ännu inte börjat tillämpas och dess effekt på kapitaltäckningen

IFRS 16 Leasing ska börja tillämpas den 1 januari 2019 och ersätter då den befintliga standarden IAS 17. Den nya standarden innebär för redovisning hos leasetagare att i stort sett samtliga leasingavtal ska redovisas i balansräkningen. Den nya standarden bedöms inte ha någon materiell påverkan på kapitaltäckningen.

För detaljerad information om kommande redovisningsstandarder och dess effekter på koncernens finansiella rapporter hänvisas till redovisningsprinciperna i årsredovisningen.

Kapitaltäckningsregler

Kommande förändringar i kapitaltäckningsreglerna

Under slutet av 2018 nåddes flera överenskommelser kring det så kallade bankpaketet. Ett definitivt godkännande väntas i början av 2019 och delar av bankpaketet väntas träda i kraft 2021. De föreslagna ändringarna i förordningen innehåller bland annat ett bindande minimikrav på bruttosoliditetsgrad och stabil nettofinansieringskvot. Vidare föreslås nya metoder för beräkning av marknadsrisk, motpartsrisk och striktare regler kring stora exponeringar. Det nya direktivförslaget innehåller bland annat ett reviderat Pelare 2-ramverk. Åtgärder i bankpaketet ska bidra till att på EU-nivå genomföra riskreducerande globala standarder men är också en del av att fullborda bankunionen. En effekt av förslaget är att kraven på kapitaltäckning höjs. Förslaget omfattar såväl ändringar och kompletteringar i tillsynsförordningen, kapitaltäckningsdirektivet och krishanteringsdirektivet. Vissa delar av förslagen behöver införas i svensk rätt innan de träder i kraft.

Slutförandet av Basel 3-regelverket fortgår. Baselkommittén publicerade i december 2017 sina kompletteringar. Kompletteringarna innebär stora förändringar för bankerna och innehåller bland annat begränsningsregler för användandet av interna modeller, ändringar i schablonmetoderna för såväl kredit- och operativrisk samt införande av ett kapitalgolvet på 72,5 procent. Kapitalgolvet innebär att de riskvägda tillgångarna för en bank som tillämpar interna modeller totalt sett inte får vara lägre än 72,5 procent av det riskvägda beloppet beräknat enligt schablonmetoden. Syftet med ändringarna är att införa enhetliga kapitalkrav och minska risken för omotiverade skillnader mellan länder och banker. Reglerna ska också öka jämförbarheten mellan bankerna. Innan reglerna kan träda i kraft måste de först införas i EU-rätten. Det har ännu inte publicerats något förslag hur dessa regler ska implementeras. Utvärdering av effekterna från Baselkommitténs förslag pågår på Europeisk nivå och dessa kommer att ligga till grund för utformningen av det slutgiltiga regelverket. De nya reglerna förväntas träda i kraft 2022 med en infasningsperiod om fem år.

Tabell 4.4 Kapitalkrav och riskexponeringsbelopp

Mkr	Konsoliderad situation 2018-12-31		Konsoliderad situation 2017-12-31		Bankkoncernen 2018-12-31		Bankkoncernen 2017-12-31	
	Ris­kex­pone­rings­belopp	Kapital­krav	Ris­kex­pone­rings­belopp	Kapital­krav	Ris­kex­pone­rings­belopp	Kapital­krav	Ris­kex­pone­rings­belopp	Kapital­krav
Kreditrisk enligt schablonmetoden								
Institutsexponeringar	1 344,9	107,6	1 293,5	103,5	1 303,1	104,2	1 242,7	99,4
Företagsexponeringar	2 041,3	163,3	1 723,9	137,9	2 039,2	163,1	1 695,8	135,7
Hushållsexponeringar	1 978,8	158,3	1 730,7	138,5	1 978,8	158,3	1 730,7	138,5
Fallerade exponeringar	20,0	1,6	56,2	4,5	20,0	1,6	56,2	4,5
Poster med hög risk	0,4	0,0	15,0	1,2	0,4	0,0	15,0	1,2
Säkerställda obligationer	3 060,1	244,8	2 989,4	239,2	2 971,0	237,7	2 917,3	233,4
Aktieexponeringar	5 971,7	477,7	5 296,0	423,7	78,4	6,3	40,6	3,2
Övriga poster	4 736,3	378,9	4 538,0	363,0	1 014,9	81,2	1 002,7	80,2
Summa kapitalkrav och riskexponeringsbelopp	19 153,6	1 532,3	17 642,7	1 411,4	9 405,9	752,5	8 701,0	696,1
Kreditrisk enligt IRK-metoden								
<i>Hushållsexponeringar</i>								
Fastighetskrediter, små och medelstora företag	1 932,1	154,6	2 217,4	177,4	1 932,1	154,6	2 217,4	177,4
Fastighetskrediter, övriga	14 841,4	1 187,3	13 118,6	1 049,5	14 841,4	1 187,3	13 118,6	1 049,5
Övriga hushållsexponeringar, små och medelstora företag	4 332,5	346,6	4 375,0	350,0	4 332,5	346,6	4 375,0	350,0
Övriga hushållsexponeringar	6 879,4	550,4	7 087,4	567,0	6 879,4	550,4	7 087,4	567,0
Summa hushållsexponeringar	27 985,3	2 238,8	26 798,4	2 143,9	27 985,3	2 238,8	26 798,4	2 143,9
Företagsexponeringar	7 496,3	599,7	7 349,7	588,0	7 496,3	599,7	7 349,7	588,0
Summa kapitalkrav och riskexponeringsbelopp	35 481,6	2 838,5	34 148,1	2 731,8	35 481,6	2 838,5	34 148,1	2 731,8
Operativa risker								
Schablonmetoden	12 305,6	984,4	11 346,2	907,7	4 697,9	375,8	4 340,9	347,3
Summa kapitalkrav för operativa risker	12 305,6	984,4	11 346,2	907,7	4 697,9	375,8	4 340,9	347,3
Kreditvärdighetsjustering schablonmetoden	1 323,4	105,9	1 242,2	99,4	1 323,4	105,9	1 242,2	99,4
Ytterligare riskexponeringsbelopp enligt Artikel 458 CRR	45 018,9	3 601,5	-	-	45 018,9	3 601,5	-	-
Summa kapitalkrav och riskexponeringsbelopp	113 283,1	9 062,6	64 379,2	5 150,3	95 927,8	7 674,2	48 432,2	3 874,6

Vidare publicerade Europeiska Bankmyndigheten i november 2017 nya riktlinjer kring hantering av fallerade exponeringar samt estimering av PD och LGD vilka kommer att införas under 2019 respektive 2020-2021.

Sammantaget kommer detta betyda omfattande förändringar för många banker. Länsförsäkringar Bank följer den regulativa utvecklingen och har god beredskap och är väl kapitaliserade för kommande förändringar även om det i detta skede är oklart vilka effekterna blir i termer av ett kapitalkrav.

Finansinspektionen har beslutat att de kommer att höja det kon­tracykliska buffertvärdet från dagens 2,0 % till 2,5 %. Det högre buffertvärdet ska tillämpas från och med den 19 september 2019.

Krishantering

Sverige har sedan februari 2016 nya regler för hantering av krisande banker. Reglerna utgår från det så kallade krishanteringsdirektivet, Europaparlamentets och rådets direktiv (2014/59/EU). Ett viktigt syfte är att förhindra att problem hos banker blir en belastning för skattebetalarna. Riksgälden ansvarar för att tillämpa regelverket. Reglerna skapar ett särskilt förfarande för att hantera en bank som hamnar i kris utan att försätta den i konkurs. Förfarandet kallas för resolution. Resolution medför att staten genom Riksgälden tar över den problemdrabbade banken. Riksgälden har ett antal verktyg att tillgå för att rekonstruera eller avveckla banker under ordnade former. För att möjliggöra resolution på ett effektivt sätt har Riksgälden upprättat resolutionsplaner för de institut som de anser har

kritisk verksamhet för det finansiella systemet. Som ett led i Riksgäldens planeringsarbete ska de fastställa ett krav på nedskrivningsbara skulder som kan användas för att täcka förluster i ett krisdrabbat institut.

Riksgälden meddelade i december 2018 sitt beslut avseende resolutionsplaner samt minimikrav på nedskrivningsbara skulder (MREL) för de institut som bedriver verksamhet som anses kritisk för det finansiella systemet, däribland Länsförsäkringar Bank. Riksgälden beslutade om ett minimikrav på nedskrivningsbara skulder på gruppnivå. De utgivna skulder som får användas för att uppfylla kravet ska vara utgivna av Länsförsäkringar Bank. Därutöver fattade Riksgälden även beslut om ett minimikrav för de enskilda instituten, Länsförsäkringar Bank, Länsförsäkringar Hypotek och Wasa Kredit.

Riksgäldens beslut om MREL avser endast storleken på minimikravet. Utöver beslutet har Riksgälden valt att tillämpa ett antal principer (som inte är en del av beslutet) för hur minimikravet bör uppfyllas. Bland annat ska minimikravet på gruppnivå uppfyllas med en viss andel skulder (skuldandelsprincipen) samt att kravet från och med 2022 ska uppfyllas helt med efterställda skulder (efterställningsprincipen). Riksgälden meddelade under 2018 att Länsförsäkringar Bank kommer att omfattas av kravet på efterställdhet.

MREL för Konsoliderad situation uppgår till 6,3 procent av totala skulder och kapitalbas. Per 2018-12-31 hade Länsförsäkringar Bank 32,7 Mdkr icke säkerställd upplåning med en återstående löptid överstigande ett år utestående, vilket med god marginal överskred minimikravet.

5 | Kreditrisk

Med kreditrisk avses risken att en motpart inte kan fullgöra sina förpliktelse och att eventuella säkerheter inte täcker fordran så att en ekonomisk förlust uppstår.

5.1 RISKAPTIT

Rishtagande avseende kreditrisk är baserad på en sund kreditprocess och kreditportföljen är väl diversifierad med en sammantaget låg riskeponering. Risken begränsas inom ramen för Konsoliderad situations fastställda riskapit och risklimiter.

5.2 RISKHANTERING

I detta avsnitt presenteras kreditprocess, riskklassificeringssystem samt metod för beräkning av Konsoliderad situations kapitalkrav för kreditrisk.

5.2.1 Kreditprocessen

Bankverksamheten har höga krav på kundurvalet, kundernas återbetalningsförmåga samt säkerheternas beskaffenhet.

Länsförsäkringar Bank ansvarar för att kreditgivningen sker på ett enhetligt sätt utifrån styrelsens fastställda riktlinjer som utgör grunden för en gemensam syn på kreditgivning. Löpande uppföljning och kvalitetsgranskning sker av utlåningsportföljen och kredittagarnas återbetalningsförmåga. I kombination med ett systemstöd för riskklassificering leder detta till en balanserad och konsekvent kreditgivning.

Det av styrelsen fastställda kreditregelverket bildar grund för all kreditgivning som sker. Kreditens storlek och risknivå avgör beslutsnivån, där den högsta instansen är styrelsen och den lägsta instansen är ett rådgivarbeslut. Beviljningsmandatet för respektive beslutinstans fastställs i kreditregelverket.

Kreditregelverket fastställer även minimikrav för underliggande dokumentation gällande kreditbeslut. Uppföljning av att kreditregelverket efterlevs sker löpande. Kreditregelverket och kreditprocessen i kombination med en lokal kund- och marknadskänedom skapar en utlåningsportfölj med en hög kreditkvalitet.

Miljö- och klimatrisker

Miljörisker och miljöansvar för lantbruk och företag regleras i ett omfattande externt regelverk med ett antal olika tillsynsmyndigheter. I kreditberedningen följs miljörelaterade risker upp utifrån punkter om exempelvis tillståndspliktig och icke tillståndspliktig verksamhet samt övrig bedömning av företagets verksamhet. Under 2018 har en första scenarionanalys och stresstest av bolåneportföljen genomförts enligt TCFDs (Task Force on Climate-related Financial Disclosures) rekommendationer. Under 2019 kommer även stresstester att genomföras på lantbruksportföljen.

5.2.2 Riskklassificeringssystemet

Inom riskområdet kreditrisk används en intern riskklassificeringsmetod, IRK-metod, för att beräkna kapitalkravet för kreditrisk. Denna följer de krav som CRR ställer och utgör grunden i riskklassificeringssystemet. Riskklassificeringssystemet är en central del av kreditprocessen och består av metoder, modeller, processer, kontroller och IT-system för att stödja och vidareutveckla kvantifieringen av kreditrisker. Specifikt används riskklassificeringssystemet vid:

- Kreditprocessen för riskbedömning och kreditbeslut

- Beräkning av kreditförlustreserveringar
- Beräkning av riskjusterad avkastning
- Uppföljning och rapportering till ledning och styrelse
- Kapitalkravsberäkning
- Kapitalallokering

Nedan beskrivs några centrala begrepp inom riskklassificeringssystemet:

Exponering vid fallissemang (EAD)

Exponering vid fallissemang är det exponeringsbelopp som motparten förväntas ha utnyttjat vid ett fallissemang. För åtaganden i balansräkningen definieras EAD som kapitalsskuld plus upplupna och förfallna ej betalda räntor och avgifter. För åtaganden utanför balansräkningen beräknas EAD genom användandet av en konverteringsfaktor.

Sannolikheten för fallissemang (PD)

Sannolikheten för fallissemang är sannolikheten att en motpart fallerar inom tolv månader. En motpart anses vara fallerad om den har en betalning som är mer än 60 dagar sen¹⁾. Vidare anses en motpart vara fallerad om det finns anledning att på andra grunder förvänta sig att motparten ej kan leva upp till sina åtaganden.

För varje motpart beräknas ett initialt PD som justeras för att avspegla den genomsnittliga fallissemangsandelen över konjunkturcykler. Slutligen adderas en säkerhetsmarginal till PD för att säkerställa att risken inte underskattas. Efter beräkningen av PD rangordnas samtliga icke fallerade motparter och delas in i elva riskklasser.

Vid utvecklingen av modeller för skattning av PD har hänsyn tagits till vilken information som är mest relevant för respektive motpartsslag. PD-estimatet för hushållsexponeringar skattas helt via metoder baserade på prediktiv statistisk analys medan PD-estimatet för företagsexponeringar baseras på prediktiv statistisk analys i kombination med kvalitativ bedömning. I riskmodellerna beaktas både intern och extern information.

Förlust givet fallissemang (LGD)

Förlust givet fallissemang definieras som den förväntade förlustandelen av den totala motpartsexponeringen givet fallissemang.

För avancerad IRK används interna estimat på LGD, vilka baseras på intern information om bland annat förlustgrad, belåningsgrad och produkttyp. För att säkerställa att LGD inte underskattas adderas en säkerhetsmarginal till estimaten innan de slutligen justeras för att återspegla förlustandelen i en lågkonjunktur.

Konverteringsfaktor (KF)

Konverteringsfaktorn används för att beräkna hur stor del av åtaganden utanför balansräkningen som förväntas ha utnyttjats av motparten vid ett fallissemang. För avancerad IRK beräknas interna estimat av KF, vilka baseras på intern information om bland annat realiseringsgrad, utnyttjandegrad och typ av produkt. För att säkerställa att KF inte underskattas adderas en säkerhetsmarginal till estimaten.

¹⁾ För Wasa Kredit tillämpas 90 dagar.

Validering

Riskklassificeringssystemet valideras årligen i sin helhet i enlighet med gällande regelverk samt fastställda interna riktlinjer. De kvantitativa riskmodeller som tillämpas vid riskestimering utvärderas utifrån prediktiv förmåga och riskdifferentierande egenskaper. Stor vikt läggs även vid riskmodellernas stabilitet över tid. Utöver de rent kvantitativa aspekterna av riskklassificeringssystemet utvärderas användning och integration i verksamheten för att säkerställa att kreditrisken beaktas konsekvent och enhetligt. Valideringen genomförs i sin helhet av avdelningen för Risk Management.

5.2.3 Metod för beräkning av på kapitalkrav för kreditrisk

Detta avsnitt ger en överblick över vilka exponeringar som beräknas med respektive metod (Schablon- och IRK-metod) samt vid vilka tidpunkter IRK-tillstånd erhållits för respektive portfölj.

Schablonmetoden (SA)

Exponeringar beräknade enligt Schablonmetoden utgörs främst av exponeringar mot stater och institut samt innehav i säkerställda obligationer. Samtliga innehav i värdepapper har mycket hög kreditvärdighet.

Intern riskklassificeringsmetod (IRK)

Idag tillämpas IRK-metoden för utlåning mot exponeringsklasserna hushåll och företag²⁾. För exponeringsklass företag tillämpas grundläggande IRK-metod där PD skattas med interna modeller medan föreskrivna värden används för LGD och KF. IRK-tillstånd har erhållits eller ansökts om enligt följande:

- December 2006 erhöles tillstånd från Finansinspektionen att tillämpa IRK-metod för hushållsexponeringar. Denna metod tillämpas vid beräkning av kapitalkrav sedan februari 2007.
- December 2009 erhöles tillstånd att tillämpa grundläggande IRK vid beräkning av kapitalkrav för kreditrisk avseende företag med lantbruksverksamhet, dvs. huvuddelen av företagsportföljen. Denna metod tillämpas sedan mars 2010.
- Maj 2012 erhöles tillstånd att tillämpa IRK för samtliga företagsexponeringar, exklusive Wasa Kredit AB. Detta tillämpas sedan juni 2012.
- April 2015 erhöles Länsförsäkringar Bank AB och dotterbolaget Länsförsäkringar Hypotek AB tillstånd från Finansinspektionen att ändra sin IRK-modell för beräkning av förlust givet fallissemang (LGD) för utlåning mot säkerhet i fastighet för privatpersoner.

Denna modell tillämpas vid beräkning av kapitalkrav sedan maj 2015.

- April 2015 erhöles Länsförsäkringar Bank AB med dotterbolagen Länsförsäkringar Hypotek AB och Wasa Kredit AB godkännande att för samtliga IRK-portföljer i Bankkoncernen ändra beloppsgränsen för vad som ska klassificeras som hushålls- respektive företagsexponering. Den nya beloppsgränsen tillämpas vid beräkning av kapitalkrav sedan maj 2015.
- December 2016 skickades en ansökan till Finansinspektionen om tillstånd att justera PDTC-nivåerna i företagsmodellerna för att möta kraven i Finansinspektionens nya direktiv³⁾.
- Februari 2017 skickades en ansökan till Finansinspektionen om tillstånd att justera PDTC-nivåerna i privatmodellerna för att möta kraven i Finansinspektionens nya direktiv³⁾.
- December 2018 skickades en ansökan till Finansinspektionen om ny fallissemangsdefinition för konsoliderad situation för att möta kraven i Finansinspektionens nya direktiv.

Följande IRK-ansökningar har återtagits under året:

- Juli 2015 skickades en ansökan till Finansinspektionen om tillstånd att använda en ny PD-modell för företagsmotparter i exponeringsklass hushåll och exponeringsklass företag för Wasa Kredit AB. Ansökan återtog i november 2018 till följd av en ansökan om ny fallissemangsdefinition som gjordes i december 2018.
- Februari 2017 skickades en ansökan till Finansinspektionen om tillstånd att ändra fallissemangsdefinition i Länsförsäkringar Bank och Hypotek från nuvarande 60 dagars förfall till 90 dagars förfall. Ansökan återtog i november 2018 till följd av en ansökan om ny fallissemangsdefinition som gjordes i december 2018.

5.3 KREDITKVALITET

I detta avsnitt beskrivs Konsoliderad situations kreditriskexponering utifrån metod, exponeringsklass, geografisk fördelning samt branschfördelning. För IRK-exponering redovisas även exponering fördelat enligt riskklass, samt en utvärdering av kreditriskmodeller.

Som framgår av Tabell 5.1 så har IRK-exponering mot hushåll ökat med 23 139 Mkr (9%) medan exponeringen mot företag ökat med 825 Mkr (4 %). Orsaken till detta är främst en volymtillväxt avseende bolån inom hushållssegmentet. Volymtillväxten har skett med bibehållen nivå på riskvikten vilket redovisas i Tabell 5.1.

²⁾ Vissa exponeringar inom Wasa Kredit där Schablonmetoden tillämpas ingår i den av Finansinspektionen godkända utrollningsplanen för IRK.

³⁾ Se Finansinspektionens promemoria: "FI:s tillsyn över bankernas beräkningar av riskvikter för företagsexponeringar".

Tabell 5.1 Exponering per exponeringsklass

Mkr	2018-12-31			2017-12-31			Genomsnitt ¹⁾		
	Ursprunglig exponering	EAD	Riskvikt (%)	Ursprunglig exponering	EAD	Riskvikt (%)	Ursprunglig exponering	EAD	Genomsnittlig Riskvikt (%)
Schablonmetoden									
Nationella regeringar eller centralbanker	18 987	20 280	0	13 489	13 488	0	18 247	19 266	0
Delstatliga eller lokala självstyrelseorgan och myndigheter	196	4 424	0	4 018	4 018	0	1 240	4 238	0
Multilaterala utvecklingsbanker	1 355	0	0	0	0	-	1 066	0	0
Institut	1 555	1 555	0	1 699	1 699	0	1 653	1 653	0
Företag	13 702	4 735	28	6 992	4 228	31	18 701	5 579	30
varav SME	2 287	2 275	90	2 034	2 033	85	2 197	2 186	87
Hushåll	1 497	1 492	84	1 298	1 298	76	1 463	1 458	81
varav SME	4 115	2 639	75	3 549	2 308	75	3 896	2 502	75
Fallerade exponeringar	2	2	58	0	0	-	1	1	75
Säkerställda obligationer	45	18	112	70	39	142	43	16	106
Exponering med särskilt hög risk	30 601	30 601	10	29 894	29 894	10	30 460	30 460	10
Andelar eller aktier i företag för kollektiva investeringar (fond)	0	0	-	10	10	150	3	3	150
Aktieexponeringar	2 428	2 428	246	2 135	2 135	248	2 294	2 294	247
Övriga poster	4 672	4 672	101	4 529	4 529	100	4 448	4 448	100
Totalt, Schablonmetoden	79 943	73 627	26	68 419	64 381	27	84 248	72 645	26
IRK-metoden									
Företag	20 333	20 141	37	19 502	19 316	38	20 107	19 924	38
varav SME	20 323	20 133	37	19 492	19 308	38	20 097	19 917	38
Hushåll	279 813	276 112	10	256 600	252 973	11	272 721	268 516	10
varav SME	36 877	36 412	17	36 048	35 668	18	36 417	35 947	17
varav med säkerhet i fastighet	250 123	247 169	7	226 734	223 803	7	242 672	239 239	7
varav övriga hushållskrediter	29 690	28 943	39	29 866	29 170	39	30 049	29 280	38
Totalt, IRK-metoden	300 146	296 253	12	276 102	272 289	13	292 828	288 440	12
Totalt	380 089	369 880	15	344 521	336 670	15	377 076	361 085	15

¹⁾ Genomsnittlig exponering och riskvikt under 2018, beräknat per kvartal.

I Tabell 5.2 presenteras exponeringen fördelad per land beräknad enligt Schablonmetoden (Konsoliderad situation).

Tabell 5.2 Fördelning av exponering per land, Schablonmetoden

Mkr	2018-12-31		2017-12-31	
	Ursprunglig exponering	EAD	Ursprunglig exponering	EAD
Sverige	67 450	65 092	60 900	59 072
Tyskland	1 294	1 294	1 030	1 030
Finland	2 028	1 717	462	462
Schweiz	1 160	38	938	269
Danmark	7 607	5 086	4 481	2 944
Norge	404	400	608	604
Totalt	79 943	73 627	68 419	64 381

I Konsoliderad situation tillämpas extern kreditvärdering för exponeringar mot institut och exponeringar i form av säkerställda obligationer. Den externa ratingen som används är den rating från Moody's eller Standard & Poor's som ger upphov till högst riskvikt. I Tabell 5.3 redovisas exponeringen före och efter kreditriskreducerande åtgärden per kreditkvalitetssteg.

Tabell 5.3 Exponering per kreditkvalitetssteg

Mkr	2018-12-31		2017-12-31	
	Ursprunglig exponering	EAD	Ursprunglig exponering	EAD
1	38 982	33 572	32 742	32 060
2	5 321	1 764	4 144	2 061
3	-	-	-	-
4	-	-	-	-
5	-	-	-	-
6	-	-	-	-
Totalt	44 303	35 336	36 886	34 122

All exponering inom IRK återfinns i Sverige och i Tabell 5.4 presenteras exponering per län. Exponeringen är väl fördelad över landet med viss koncentration till storstadsområden inom Stockholms-, Skåne- och Västra Götalands län. Exponering med säkerhet i fastighet uppgår till 266 Mdr av totalt 296 Mdr per den 31 december 2018.

Tabell 5.4 Fördelning av IRK-exponering per län

Län	2018-12-31				2017-12-31			
	Total		Varav exponering med säkerhet i fastighet		Total		Varav exponering med säkerhet i fastighet	
	EAD	Andel (%)	EAD	Andel (%)	EAD	Andel (%)	EAD	Andel (%)
Blekinge län	5 615	1,9	4 993	1,9	5 016	1,8	4 258	1,8
Dalarnas län	12 384	4,2	11 081	4,2	11 474	4,2	10 310	4,3
Gottlands län	5 679	1,9	5 218	2,0	5 560	2,1	5 021	2,1
Gävleborgs län	7 638	2,6	6 747	2,5	7 360	2,7	6 262	2,5
Hallands län	13 855	4,7	12 765	4,8	13 144	4,8	12 078	5,0
Jämtlands län	5 962	2,0	5 371	2,0	5 549	2,0	4 823	2,0
Jönköpings län	12 955	4,4	11 917	4,5	11 358	4,2	10 300	4,3
Kalmar län	7 828	2,6	6 924	2,6	7 147	2,6	6 108	2,4
Kronobergs län	5 647	1,9	5 018	1,9	5 506	2,0	4 682	1,9
Norrbottnens län	3 927	1,3	3 251	1,2	4 008	1,5	3 056	1,3
Skåne län	37 672	12,7	33 248	12,5	33 375	12,3	29 522	12,2
Stockholms län	40 975	13,8	35 860	13,5	38 370	14,1	33 087	13,7
Södermanlands län	8 160	2,8	7 255	2,7	8 232	3,0	7 048	2,9
Uppsala län	14 431	4,9	13 318	5,0	13 430	4,9	12 193	5,0
Värmlands län	5 363	1,8	4 637	1,7	5 002	1,8	4 002	1,6
Västerbottens län	10 200	3,4	9 510	3,6	9 473	3,5	8 722	3,6
Västernorrlands län	4 661	1,6	3 943	1,5	4 532	1,7	3 579	1,5
Västmanlands län	9 856	3,3	8 970	3,4	9 271	3,4	8 256	3,4
Västra Götalands län	50 818	17,2	46 395	17,4	45 153	16,6	41 643	17,2
Örebro län	11 230	3,8	10 016	3,8	10 253	3,8	9 085	3,8
Östergötlands län	21 397	7,2	19 536	7,3	19 076	7,0	18 106	7,5
Totalt	296 253	100,0	265 973	100,0	272 289	100,0	242 141	100,0

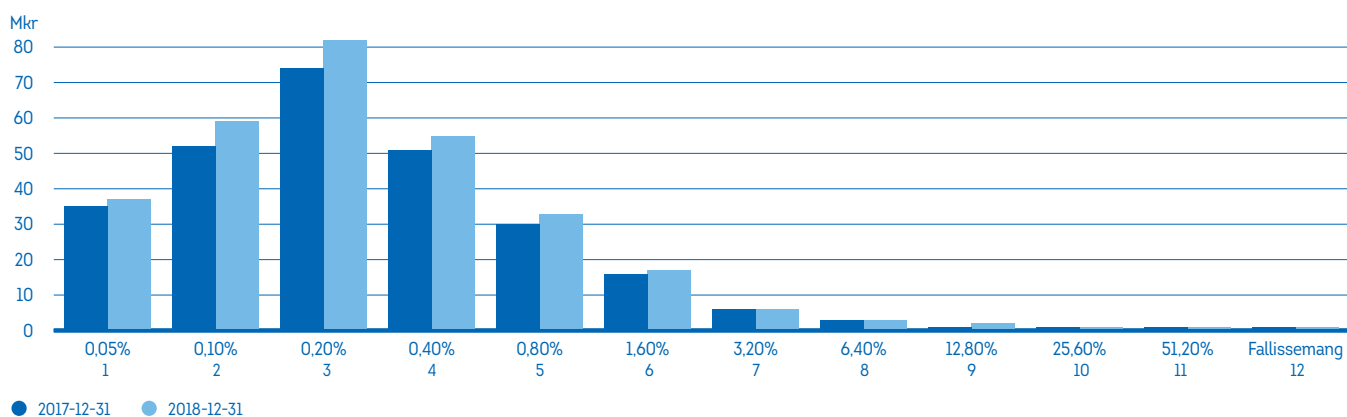
Tabell 5.5 beskriver IRK-exponering fördelad över exponeringsklass och bransch. Huvuddelen av exponeringen består av utlåning till privatpersoner och lantbruk och uppgår till 92 procent.

Tabell 5.5 Exponering per bransch och exponeringsklass, IRK

Mkr	Exponeringsklass	Bransch	2018-12-31			2017-12-31		
			EAD	Andel (%)	Riskvikt (%)	EAD	Andel (%)	Riskvikt (%)
Hushåll		Privatpersoner	237 135	80	9	217 262	80	9
		Lantbruk	22 737	8	9	20 832	8	10
		Övriga företag	16 240	5	30	14 879	5	30
	Totalt Hushåll	276 112	93	10	252 973	93	11	
		varav SME	36 412	-	17	35 668	-	18
Företag		Lantbruk	11 510	4	34	11 038	4	36
		Övriga företag	8 631	3	41	8 278	3	41
		Totalt Företag	20 141	7	37	19 316	7	38
		varav SME	20 133	-	37	19 308	-	38
Totalt			296 253	100	12	272 289	100	13

I Figur 5.1 och Tabell 5.6 presenteras kreditriskexponering, beräknad enligt IRK, fördelad över riskklasser. Resultatet visar en exponeringsfördelning där 79 (78) procent av exponeringen återfinns i de bästa riskklasserna 1-4. En bidragande orsak till den höga andelen i dessa riskklasser är att en stor andel av utlåningen utgörs av bolån till privatpersoner där sannolikheten för fallissemang är väsentligt lägre än i övriga portföljer.

Figur 5.1. Exponering fördelad per riskklass, IRK

Tabell 5.6. Exponering fördelad över risk- och exponeringsklass, IRK

Mkr	Hushållsexponeringar						Företagsexponeringar		Totalt		
	Med säkerhet i fastighet		Övrig exponering		Totalt		EAD	RW (%)	EAD	RW (%)	
	PD-klass 2018-12-31	EAD	RW (%)	EAD	RW (%)	EAD					RW (%)
	1	33 782	1	933	6	34 715	1	2 579	12	37 294	2
	2	55 473	2	2 304	13	57 777	3	749	18	58 526	3
	3	73 635	5	3 485	20	77 120	5	5 135	26	82 255	7
	4	46 060	8	2 376	29	48 436	9	6 478	37	54 914	12
	5	22 833	13	7 026	34	29 859	18	2 947	50	32 806	21
	6	10 111	24	5 755	47	15 866	32	1 075	63	16 941	34
	7	2 404	31	3 387	56	5 791	45	483	79	6 274	48
	8	1 376	46	1 732	58	3 108	52	361	96	3 469	57
	9	788	65	842	68	1 630	67	61	120	1 691	69
	10	307	73	522	93	829	86	51	172	880	91
	11	248	62	213	100	461	80	152	144	613	96
	Fallissemang	152	120	368	80	520	92	70	0	590	81
Totalt		247 169	7	28 943	39	276 112	10	20 141	37	296 253	12

Tabell 5.7. Exponeringsviktat PD, LGD och KF, IRK

	Hushållsexponeringar		Total	Företagsexponeringar		Total
	Med säkerhet i fastighet	Övrig exponering				
PD(%) ¹⁾	0,49	2,58	0,71	1,08		0,73
LGD(%) ¹⁾	10,8	42,0	14,0	-		-
KF(%) ²⁾	50,3	86,6	67,5	-		-

¹⁾ Exponeringsviktat genomsnitt, ej fallerade exponeringar.

²⁾ Endast för outnyttjade åtaganden.

Nedan presenteras en mappning mellan interna riskklasser för IRK-exponeringar och extern rating som bedömts vara en rimlig jämförelse.

Tabell 5.8. Samband mellan interna riskklasser och extern rating (Standard & Poor's)

Intern	PD(%)	Indikativ rating från S&P
1-4	< 0,5	AAA till BBB-
5-6	0,5-2,1	BB+ till BB-
7-8	2,1-8,5	B+ till B
9-11	>8,5	B- till C
Fallissemang	100	D

Förväntad förlust och faktiskt utfall

Den förväntade förlustandelen (EL) uttrycks i procent av exponeringen och beräknas utifrån interna parameterestimat för PD och LGD.

EL per 2016-12-31 uttryckt i procent för samtliga ej fallerade exponeringar inom exponeringsklass hushåll var 0,20 procent och det faktiska utfallet är 0,08 procent³⁾. Nedbrutet på exponeringar med säkerhet i fastighet inom exponeringsklass hushåll var EL 0,07 procent och utfallet 0,00 procent. För övriga hushållsexponeringar var EL 1,10 procent och utfallet 0,74 procent. En av orsakerna till att EL är högre än det faktiska utfallet är att parameterestimat för PD är väsentligt högre än den observerade andelen fallissemang.

³⁾ Estimat baseras på icke fallerade exponeringar per 2016-12-31. Utfallet beräknas som konstaterade kreditförluster för fallissemang under 2017 med en uppföljningsperiod till och med 2018-12-31.

5.3.1 Riskreducerande åtgärder och avtalsmässiga löptider

Utgångspunkten i kreditbedömningen är alltid kundens återbetalningsförmåga då bedömningen är att mottagna säkerheter aldrig kan kompensera för en svag återbetalningsförmåga. Mottagna säkerheter kan väsentligt motverka förlusten i händelse av ett fallissemang på en kredit. Utlåning sker i huvudsak mot säkerhet i fastigheter där verksamheten har lång erfarenhet och robusta rutiner. Uppdateringar av marknadsvärdet på fastigheter äger rum på årlig basis eller vid behov enligt fastställda rutiner. Förhållandet mellan låneportföljen och värdet av underliggande tillgångar uttryckt som viktad genomsnittlig belåningsgrad, LTV (Loan To Value), uppgår till 61 (60) procent.

Tabell 5.9. Bolån fördelade på belåningsgradsintervall (LTV)

EAD, Mkr	2018-12-31	Andel (%)	2017-12-31	Andel (%)
0-50%	177 526	80	161 801	82
51-60%	21 699	10	18 891	9
61-70%	13 998	6	11 477	6
71-75%	4 083	2	2 976	2
75%-	4 364	2	2 828	1
Totalt	221 670	100	197 973	100

Andra väsentligt riskreducerande åtgärder i Konsoliderad situation är de nettningssavtal som har ingåtts med institutsmotparter.

I Tabell 5.10 redovisas exponeringsbelopp som täcks av medräkningsbara säkerheter. Säkerheter avseende institutsexponeringar utgörs av finansiella säkerheter medan säkerheter inom exponeringsklasserna företag respektive hushåll utgörs av fastigheter där säkerställt belopp uppgår till 264 Mdkr per 2018-12-31.

Tabell 5.10. Medräkningsbara säkerheter i kapitaltäckningssyfte

Mkr	2018-12-31		2017-12-31	
	Ursprunglig exponering	Exponeringsbelopp som täcks av säkerhet	Ursprunglig exponering	Exponeringsbelopp som täcks av säkerhet
Schablonmetoden				
Nationella regeringar eller centralbanker	18 987		13 489	
Delstatliga eller lokala självstyrelseorgan och myndigheter	196		4 018	
Exponeringar mot offentliga organ	1 355			
Multilaterala utvecklingsbanker	1 555		1 699	
Institut	13 702	4 798	6 992	2 763
Företag	2 287		2 034	
-Vara SME	1 497		1 298	
Hushåll	4 115		3 549	
-Vara SME	2		0	
Fallerade exponeringar	45		70	
Säkerställda obligationer	30 601		29 894	
Exponering med särskilt hög risk	0		10	
Aktieexponeringar	2 428		2 135	
Övriga poster	4 672		4 529	
Totalt Schablonmetoden	79 943	4 798	68 419	2 763
IRK-metoden				
Företag	20 333	17 331	19 502	17 213
-Varav SME	20 323	17 331	19 492	17 213
Hushåll	279 813	246 887	256 600	223 244
-Varav SME	36 877	22 468	36 048	21 653
Totalt IRK-metoden	300 146	264 218	276 102	240 457
Totalt	380 089	269 016	344 521	243 220

I Tabell 5.11 presenteras exponeringar fördelade på exponeringsklass samt återstående räntebindningsperiod.

Tabell 5.11. Exponering fördelad på räntebindningsmässiga löptider

2018-12-31, Mkr	<3 månader	3-12 månader	1-5 år	> 5 år	Totalt
Schablonmetoden					
Nationella regeringar eller centralbanker	14 574	0	5 706	0	20 280
Delstatliga eller lokala självstyrelseorgan och myndigheter	976	0	3 448	0	4 424
Exponeringar mot offentliga organ	0	0	0	0	0
Multilaterala utvecklingsbanker	0	224	1 331	0	1 555
Institut	4 735	0	0	0	4 735
Säkerställda obligationer	2 164	7 105	20 917	415	30 601
Företag	2 654	0	0	0	2 654
Hushåll	2 173	83	22	0	2 278
Fonder	0	0	0	0	0
Aktier	2 428	0	0	0	2 428
Övriga poster	4 672	0	0	0	4 672
Totalt Schablonmetoden	34 376	7 412	31 424	415	73 627
IRK-metoden					
Företag	11 505	4 538	3 810	287	20 140
Hushåll	165 569	60 549	48 148	1 847	276 113
- Varav med säkerhet i fastighet	136 842	60 452	48 076	1 799	247 169
- Varav övrig exponering	28 727	97	72	47	28 943
Totalt IRK-metoden	177 074	65 087	51 958	2 134	296 253
Totalt	211 450	72 499	83 382	2 549	369 880

5.4 OREGLERADE FORDRINGAR, KREDITFÖRLUSTER OCH KREDITFÖRLUSTRESERVER

I detta avsnitt beskrivs Bankkoncernens oreglerade fordringar, kreditförluster och kreditförlustreserver som i sin helhet baseras på den totala låneportföljen ur ett redovisningsperspektiv.

5.4.1 OREGLERADE FORDRINGAR

En lånefordran anses vara oreglerad om den har en oreglerad betalning som är mer än 9 dagar förfallen och om den ej är kreditförsämrad. Tabell 5.12 visar oreglerade fordringar som inte är kreditförsämrade. Observera att jämförelsetal baseras på den definition av oreglerade fordringar som gällde per 2017-12-31 och är därmed inte helt jämförbara.

Tabell 5.12.

Oreglerade lånefordringar som inte är kreditförsämrade, per bolag

2018-12-31, Mkr	Länsförsäkringar Bank AB	Länsförsäkringar Hypotek AB	Wasa Kredit AB	Total
Fordringar förfallna 1-30	30,6	50,8	44,2	125,6
Fordringar förfallna 31-60	7,8	0,0	340,4	348,2
Fordringar förfallna 61-90	0,0	0,0	69,0	69,0
Totalt	38,4	50,8	453,5	542,8

Oreglerade fordringar som inte ingår i osäkra lånefordringar, per bolag

2017-12-31, Mkr	Länsförsäkringar Bank AB	Länsförsäkringar Hypotek AB	Wasa Kredit AB	Total
Fordringar förfallna 10-39 dgr	34,5	49,3	280,6	364,4
Fordringar förfallna 40-60 dgr	0,0	0,4	7,9	8,3
Totalt	34,5	49,7	288,5	372,7

5.4.2 Kreditförluster

Kreditförluster utgörs av förväntade kreditförluster, konstaterade kreditförluster, återvinningar på kreditförluster som tidigare redovisats som konstaterade samt återföring av ej längre erforderliga förväntade kreditförluster. Konstaterade kreditförluster kan avse hela eller delar av fordringar då det inte finns någon realistisk möjlighet till återvinning. En konstaterad kreditförlust redovisas som en bortskrivning av det bruttoredoisade värdet samt återläggning av den del av reserven för förväntade kreditförluster som avser bortskrivet lån eller del av lån. Återvinningar består av inbetalningar på lån som tidigare redovisats som konstaterade kreditförluster. Återföringar av förväntade kreditförluster sker då ett nedskrivningsbehov inte längre anses föreligga.

Enbart Bankkoncernens andel av förväntade och konstaterade kreditförluster redovisas. Avräkningsmodellen, som infördes 1 januari 2014, avseende det åtagande som länsförsäkringsbolagen har när

det gäller kreditförluster för genererad affär innebär att länsförsäkringsbolagen vid reserveringstillfället täcker 80 procent av reserveringsbehovet i Bankkoncernen (exklusive Wasa Kredit AB) genom avräkning mot en upparbetad ersättning. Den 31 december 2018 uppgick den totala redovisade förlustreserven för lånefordringar enligt IFRS 9 till 498,9 Mkr, varav Bankkoncernens redovisade förlustreserv för lånefordringar uppgick till 425,4 Mkr. Resterande del om 73,5 Mkr har avräknats mot länsförsäkringsbolagens innehållna medel enligt ovan modell.

Kreditförlusterna i bankkoncernen är fortsatt låga och uppgick netto till 95 (58) Mkr, vilket motsvarar en kreditförlustnivå på 0,04 (0,02) procent. Kreditförsämrade lånefordringar och kreditförluster utgör fortsatt en liten andel av den totala utlåningen.

Tabell 5.13. Kreditförluster

Mkr	2018	2017
Förändring av reserv för lånefordringar		
Stadie 1 (ej kreditförsämrade)	-6,3	
Stadie 2 (ej kreditförsämrade)	22,8	
Stadie 3 (kreditförsämrade)	53,2	
Summa förändring av reserv för lånefordringar	69,7	17,3¹⁾
Kostnad för konstaterade kreditförluster	119,3	131,0
Återvinningar	-83,7	-90,3
Nettokostnad för kreditförluster för lånefordringar	105,4	58,0
Förändring av reserv för åtaganden och garantier	-2,0	-
Nettokostnad för övriga kreditförluster	-8,7	-0,3
Nettokostnad för modifieringsresultat	0,0	-
Summa nettokostnad för kreditförluster	94,7	57,7

¹⁾ Avser förändring av kreditförlustreserv på lånefordringar. Förändringen har ej fördelats ut per stadie då jämförelsetalen redovisas enligt IAS 39.

Tabell 5.14. Förlustreserv för lånefordringar, åtaganden och garantier, per bransch

Mkr		2018-12-31				
		Ej kreditförsämrade		Kreditförsämrade		Totalt
Schablonmetoden	Bransch	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3 (Exklusive köpta och nytutgivna kreditförsämrade)	Stadie 3 (Köpta och nytutgivna kreditförsämrade)	
						Förlustreserv
	Privatpersoner	6,6	15,8	25,0	0,0	47,4
	Lantbruk	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Övriga företag	7,6	8,8	2,0	0,0	18,4
Totalt Schablonmetoden		14,3	24,6	27,0	0,0	65,8
IRK-metoden						
Hushåll	Privatpersoner	38,1	54,8	124,6	0,2	217,8
	Lantbruk	0,8	1,2	1,4	0,2	3,6
	Övriga företag	23,1	39,1	86,0	0,0	148,3
Totalt Hushåll		62,1	95,1	212,0	0,4	369,6
Företag	Privatpersoner	0,1	0,1	0,0	0,0	0,2
	Lantbruk	0,5	2,1	2,3	0,1	4,9
	Övriga företag	0,5	0,3	0,6	0,0	1,4
Totalt Företag		1,1	2,4	2,9	0,1	6,5
Totalt IRK-metoden		63,2	97,5	214,9	0,5	376,1
Totalt		77,5	122,1	241,9	0,5	442,0

5.5 MOTPARTSRISK FÖR DERIVAT

Motpartsrisk innebär risken att en motpart inte kan fullgöra sina åtaganden vilket kan leda till förluster. Styrelsen fastställer limit om maximalt exponeringsbelopp per motpart. För kapitalbehovsberäkningen för motpartsrisk avseende derivat används marknadsvärdesmetoden. Konsoliderad situation har endast swapmotparter med hög rating och där ISDA-avtal upprättats. ISDA-avtal är avtal som medger nettoredovisning av positiva och negativa derivat, vilket reducerar risken till nettoposition per motpart. Till ISDA-avtalen finns även tillhörande CSA-avtal. CSA-avtal innebär förpliktelser om leverans och mottagande av säkerheter vid marknadsförändringar. För den säkerställda verksamheten i Länsförsäkringar Hypo-

tek är dessa ensidiga och endast motparten ställer säkerheter. Inga CSA-avtal där Konsoliderad situation behöver ställa säkerheter vid nedgradering innehas. I Tabell 5.15 redovisas Konsoliderad situations derivatexponering. Exponeringen mot centrala motparter redovisas utan rating. Den 31 december 2018 utgörs exponeringen mot centrala motparter till fullo av exponering mot Nasdaq Clearing AB. Nasdaq Clearing AB saknar rating men är en väldigt stark motpart mot bakgrund av de starka lagregler som gäller för Nasdaq Clearing AB och andra s.k. centrala motparter. Nasdaq Clearing AB är en, av Finansinspektionen, EMIR-certifierad motpart och står under Finansinspektionens tillsyn.

Tabell 5.15. Derivat till verkligt värde

Rating, Mkr	2018-12-31					2017-12-31				
	Brutto	Nettningsvinst	Säkerheter	Nettoexponering	EAD	Brutto	Nettningsvinst	Säkerheter	Nettoexponering	EAD
AA-/Aa3	1 629	362	389	1 061	1 823	1 680	379	199	1 120	1 846
A+/A1	407	217	197	3	213	731	279	306	147	1 481
A/A2	3 487	132	3 859	9	1 559	2 624	285	2 390	8	148
n/a	533	113	434	0	503	90	90	6	0	226
Totalt	6 055	824	4 879	1 073	4 098	5 125	1 034	2 900	1 274	3 701

6 | Marknadsrisk

Med marknadsrisk avses risken för förluster som orsakas av ändringar i marknadspriser för tillgångar, skulder och finansiella instrument.

6.1 RISKAPTIT

Styrelsen fastställer riskaptiten för marknadsrisk. Konsoliderad situation har låg aptit för marknadsrisk, vilket innebär att dessa risker i rimlig utsträckning ska begränsas. Konsoliderad situation har inget handelslager.

6.2 RISKHANTERING

Målet med riskhanteringen är att minska den omedelbara inverkan som en oväntad förändring i marknaden kan få på Konsoliderad situation. Den dagliga hanteringen av marknadsrisk sker inom Treasuryenheten. Hanteringen sker inom satta limiter på ett kostnadseffektivt sätt. För mätning av marknadsrisk tillämpar Konsoliderad situation ett antal kompletterande riskmått samt stresstester.

Konsoliderad situations primära marknadsrisk är ränterisk. I första hand hålls ränterisken låg genom att den fasta utlåningen matchas med motsvarande upplåning. I andra hand reduceras ränterisken med hjälp av räntederivat.

6.2.1 Styrning

Det övergripande ramverket för den finansiella verksamheten fastställs av styrelsen i Riskpolicyn. Styrelsen fastställer vidare limiter för ränterisk, spreadrisk och valutarisk. Limiter fastställs även av varje bolags styrelse. Metoder för beräkning av marknadsrisk fastställs av Riskkommittén.

6.2.2 Ränterisk

Med ränterisk menas risken för förluster som orsakas av förändringar på räntemarknaden.

I Konsoliderad situation uppstår ränterisk primärt genom olika räntebindningstider för tillgångar och skulder men också för att säkerställa tillgång till en stor likviditetsreserv och upplåning i utländsk valuta.

Ränterisken beräknas som effekten av ett kraftigt momentant stressscenario. Kapitalbehovsberäkningen för ränterisk i Pelare 2 använder en Value-At-Risk-modell.

Tabell 6.1 visar nuvärdesförändringen av en höjning av marknadsräntorna med 100 baspunkter nedbruten per valuta. Analysen tar inte hänsyn till det egna kapital som Konsoliderad situation håller och beaktar inte möjligheterna att anpassa sig till förändrade räntenivåer. Ränterisken finns nästan uteslutande i svenska kronor och har förändrats till följd av naturliga fluktuationer vilka uppstår i och med olika räntebindningsdagar för tillgångar och skulder. Tabell 6.3 visar Konsoliderad situations räntebindningstider för tillgångar, skulder och derivat. Ej räntebärande tillgångar och skulder har exkluderats.

Tabell 6.1. Ränterisk per valuta

Mkr	2018-12-31	2017-12-31
SEK	46,2	39,1
CHF	0,0	0,0
EUR	-0,5	-0,1
NOK	-0,1	-0,1
GBP	0,0	0,0
USD	0,0	0,0
Total	46,7	39,3

Räntenettorisk är risken för en negativ effekt på räntenettet och kan bl.a. orsakas av förändring av marknadsräntor eller företagets finansieringskostnad. Tabell 6.2 visar två scenarios och dess påverkan på räntenettet under kommande tre år.

Tabell 6.2. Räntenettorisk

Räntenettorisk, Mkr	2019	2020	2021
Marknadsränta ner 50 bp	-101,9	-79,8	-82,0
Marknadsfinansiering upp 50 bp	-41,0	-154,2	-342,2

Tabell 6.3. Räntebindingstider för tillgångar, skulder och derivat – Ränteexponering, nominella värden

2018, Mkr	Upp till 3 månader	3–12 månader	1–5 år	Över 5 år	Totalt
Utlåning	229 324,1	16 538,2	46 929,9	1 351,0	294 143,2
Obligationer mm	8 815,0	7 808,8	29 614,7	382,0	46 620,6
Summa	238 139,1	24 347,1	76 544,6	1 733,0	340 763,8
Inlåning	109 490,9	2 695,3	437,9	0,0	113 848,0
Emitterade värdepapper mm	22 698,5	11 152,2	141 716,5	33 658,6	209 225,9
Summa	133 413,3	13 847,6	142 154,4	33 658,6	323 073,8
Differens tillgångar och skulder	104 725,9	10 499,5	-65 609,8	-31 925,6	
Räntederivat, netto	-89 217,4	-7 546,6	68 119,8	32 099,6	
Nettoexponering	15 508,5	2 952,9	2 510,0	174,0	

6.2.3 Spreadrisk

Med spreadrisk avses risken för förluster till följd av ändringar av spreadar mellan marknadsräntor.

I Konsoliderad situation uppstår kreditspreadrisk i likviditetsreserven och valutaspreadriskerna uppstår vid säkring av upplåning i utländsk valuta. Kreditspread- och valutabasisspreadriskerna mäts med känslighetsmått för respektive spread. Kapitalbehovsberäkningen för spreadriskerna i Pelare 2 använder en Value-At-Risk-modell.

6.2.4 Valutarisk

Med valutarisk avses risken för förluster till följd av ändringar av valutakurser och beräknas som summan av absolutbeloppen av värdeförändringen per valuta.

Valutarisk uppstår i upplåningen i utländsk valuta, främst i valutorna EUR, CHF och NOK och mäts som effekten av en momentan förändring av valutakursen med +/-10 procent. Risken hanteras vid varje upplåning genom att omvandla upplåningen till SEK genom swapkontrakt och det återstår då ingen signifikant valutarisk. Total valutarisk per 2018-12-31 uppgick till 0,6 (0,7) Mkr.

6.2.5 Uppföljning och rapportering

Samtliga marknadsriskerna mäts och kontrolleras dagligen. Risk Management följer upp styrelsens limiter dagligen. CRO rapporterar löpande till styrelsen både skriftligt och muntligt minst varje kvartal.

7 | Likviditetsrisk

Med likviditetsrisk avses risken för att betalningsåtaganden inte kan fullgöras på grund av brist på likvida medel eller att de kan fullgöras endast genom upplåning till avsevärt högre kostnad än normalt eller genom att tillgångar avyttras till kraftigt underpris.

7.1 RISKAPTIT

Konsoliderad situation har låg aptit avseende likviditetsrisk. Riskaptiten, likviditetsrisklimiten samt inriktning avseende hantering av likviditetsrisk fastställs av styrelsen.

7.2 RISKHANTERING

Likviditetsrisk minimeras och förebyggs genom prognostisering av framtida likviditetsbehov, god betalningsberedskap, funktionsåtskillnad samt god kontroll. Likviditetsrisken hanteras av Treasury-enheten som även ansvarar för att uppfylla de limiter avseende likviditetsrisk som fastställs av styrelsen. Målet för likviditetsriskhanteringen är att Konsoliderad situation vid var tid ska ha tillräckligt med likvida medel för att fullgöra sina åtaganden under såväl normala som stressade marknadsförhållanden.

Den övergripande strategin för hanteringen av likviditetsrisk bygger på en väl diversifierad upplåning vad gäller investeringsinstrument, valuta och löptid samt en betryggande stor likviditetsreserv. Den operativa likviditetsriskhanteringen utgår från Bankkoncernen men beaktar Länsförsäkringar AB avseende LCR och NSFR och ALMM, med krav att verksamheten vid var tid skall kunna leva upp till sina åtaganden avseende likviditet och finansiering.

7.2.1 Styrning

Konsoliderad situation har en styrning som baseras på limiter, styrdokument samt uppsatta affärsplaner. Det centrala måttet i styrningen av likviditetsrisk utgörs av Bankkoncernens "överlevnadsperiod", vilket innebär den tidsperiod som Bankkoncernen klarar sina åtaganden utan tillgång till ny finansiering. Likviditetslimiten för överlevnadsperioden är satt till 12 månader.

Planer för att hantera störningar som påverkar likviditeten i Bankkoncernen finns och uppdateras årligen. En beredskapsgrupp är utsedd och handlingsplaner är upprättade och fastställda i ALCO.

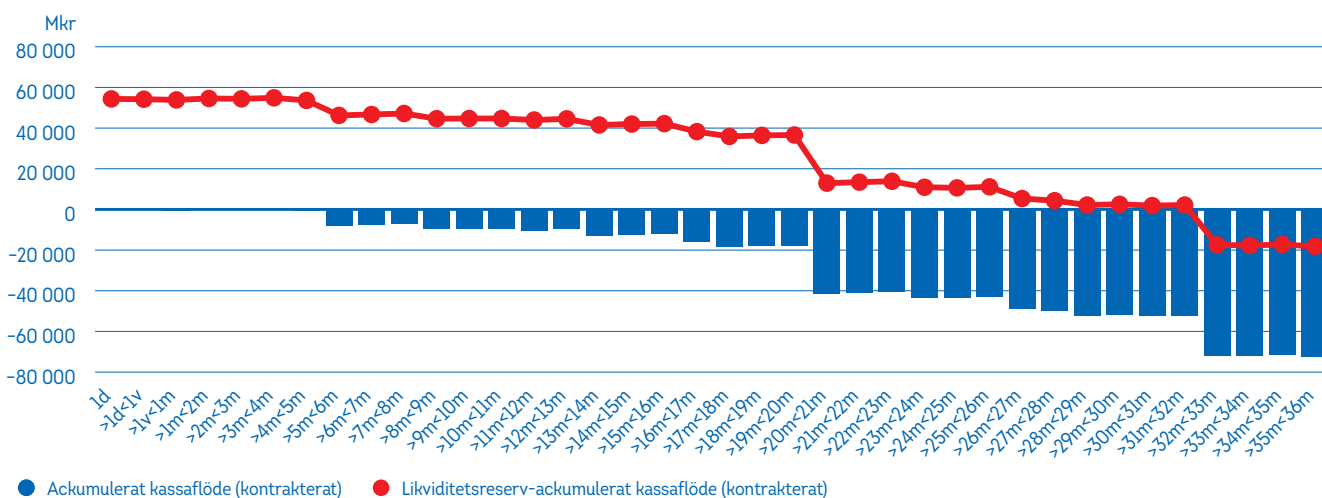
Figur 7.1 illustrerar Bankkoncernens överlevnadsperiod per 2018-12-31. Från grafen kan utläsas att kontrakterade åtaganden kan mötas i 32 (29) månader enbart genom utnyttjande av likviditetsreserven.

Likviditetsreserv

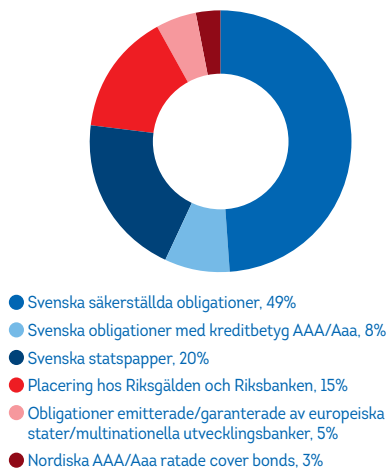
Bankkoncernens likviditetsreserv består av värdepapper med mycket hög likviditet och kreditkvalitet, samt placeringar hos Riksbanken eller Riksgälden. Huvuddelen av värdepappersinnehaven är belåningsbara hos Riksbanken, och i förekommande fall i ECB eller Federal Reserve, och kan snabbt omsättas till likvida medel. Treasury-enheten följer upp och hanterar likviditetsreserven på daglig basis samt ansvarar för att storleken på reserven uppfyller de limiter som fastställs av styrelsen.

Per den 31 december 2018 uppgick likviditetsreserven till 54,3 (48,1) Mdkr och bestod till 49 (58) procent av svenska säkerställda obligationer. För en nedbrytning av likviditetsreserven se figur 7.2.

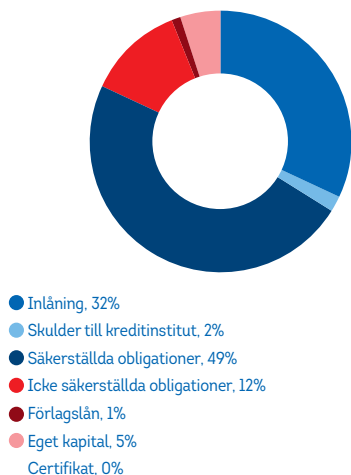
Figur 7.1 Överlevnadsperiod

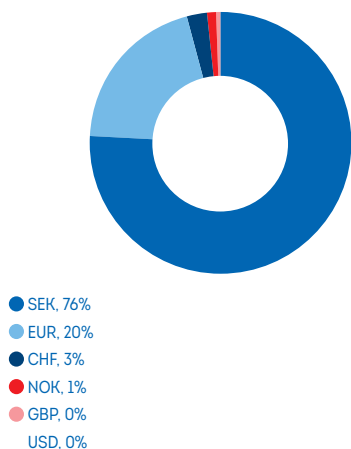
Figur 7.2 Likviditetsreserv

Figur 7.3 Finansieringskällor

Figur 7.4 Valutafördelad upplåning

Finansiering

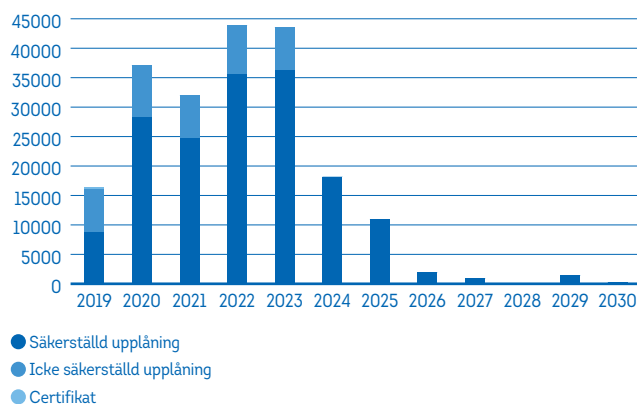
Styrelsen beslutar årligen om en finansieringsplan som anger upplåningsbehov och planerad likviditet för Bankkoncernen. Finansieringsplanen innehåller nyckeltal och mål för uppfyllande av den fastställda inriktningen. Utfallet följs upp, i förhållande till planen, vid varje ALCO och styrelsemöte och eventuella uppdateringar av planen sker vid behov.

Upplåningen sker på ett sätt som skapar en sund förfallostruktur utan förfallokoncentrationer samt har en bred diversifiering av investerare och marknader. Bankkoncernen strävar även efter att regelbundet emittera för att skapa förtroende på de internationella kapitalmarknaderna. Eftersom majoriteten av Bankkoncernens utlåning utgörs av svenska bolån sker upplåningen primärt med säkerställda obligationer, men även senior skuld och korta certifikatprogram används. Avseende programupplåningen sker den främst på den svenska marknaden och i svenska kronor. Övrig upplåning sker främst i valutorna SEK, EUR, CHF och NOK. För nedbrytning av Bankkoncernens finansiering samt förfallostruktur se figur 7.3, 7.4 och 7.5

Bankkoncernen ska i upplåningsverksamheten agera förutsägbart och aktivt på marknaden och eftersträva så god likviditet som möjligt i utestående skuld för att uppnå en sund diversifiering och upprätthålla investerarnas intresse och kreditlimiter. Möten med svenska såväl som internationella investerare sker löpande för att säkerställa att dessa har en korrekt bild av Konsoliderad situations verksamhet, låga riskprofil och goda riskhantering.

Länsförsäkringar Banks kreditbetyg från Moody's och S&P har under 2018 legat oförändrat på A1/Stable respektive A/Stable. Stabiliteten i Länsförsäkringar Banks kreditbetyg hos ratinginstituten har varit positivt för möjligheten att finansiera sig till låga kostnader på kapitalmarknaden. Länsförsäkringar Hypoteks säkerställda obligationer har dessutom högsta kreditbetyg från både Moody's och Standard & Poor's.

Figur 7.5 Förfallostruktur

7.2.2 Riskmätning

Likviditetsrisken kvantifieras genom dagliga likviditetsprognoser baserade på samtliga kontrakterade kassaflöden och förväntade affärsvolym avseende in- och utlåning.

Likviditetsportföljen stresstestas regelbundet i, för Bankkoncernen, mycket ofördelaktiga scenarier. Två stresstest belyser hur länge de likvida medlen räcker givet att upplåningsmarknaden är helt stängd och

- Affärstillväxten är noll (överlevnadsperioden).
- Affärstillväxten modelleras enligt affärsplan samt att inlåningen minskar markant.

Vidare stressas säkerhetsmassan i olika scenarier där huspriserna antas falla mellan 5 och 30 procent.

För att få en heltäckande bild av likviditetsrisken kompletteras likviditetslimiten med ett antal strukturella och kvantitativa riskmått anpassade till Konsoliderad situations riskprofil. Dessa omfattar bland annat ett minsta krav på utnyttjat utrymme i säkerhetsmassan, för emission av säkerställda obligationer.

Konsoliderad situations likviditetstäckningsgrad, definierat enligt EU-kommissionens delegerade akt (LCR DA) uppgick per den 31 december 2018 till 305 (339) procent på total nivå och 6 487 (-)¹⁾ procent i euro.

Stabil nettofinansieringskvot (NSFR) för Konsoliderad situation uppgick per den 31 december 2018 till 115 (116) procent²⁾.

7.2.3 Uppföljning och rapportering

Likviditetsrisken mäts, kontrolleras och rapporteras på daglig basis. Utfallet mot styrelsens fastställda riktlinjer och strategi följs upp vid varje ALCO och styrelsemöte. Avvikelse av väsentlig karaktär rapporteras omgående till styrelsen, enligt av styrelsen fastställda riktlinjer.

7.2.4 Intecknade tillgångar

Intecknade tillgångar är den andel av bolagets tillgångar som på något sätt är ianspråktagna. Att en tillgång är intecknad innebär restriktioner för tillgångens användningsområden eftersom den ska fungera som en säkerhet vars tillgänglighet måste kunna säkerställas i alla lägen. Konsoliderad situations huvudsakliga affärsområde är bolån och för att möjliggöra marknadsfinansiering via säkerställda obligationer har Konsoliderad situation en stor andel intecknade tillgångar som utgör säkerhetsmassan i Länsförsäkringar Hypotek.

¹⁾ Eftersom Konsoliderad situation per 2017-12-31 inte hade några flöden under kommande 30 dagar i euro saknas jämförelsesiffra.

²⁾ Beräkningen baseras på Länsförsäkringar Banks tolkning av Baselkommitténs senaste förslag avseende stabil nettofinansieringskvot.

Tabell 7.1 Intecknade tillgångar

Mkr	Redovisat värde av intecknade tillgångar	Verkligt värde av intecknade tillgångar	Redovisat värde av ej intecknade tillgångar	Verkligt värde av ej intecknade tillgångar
Konsoliderad situations tillgångar	190 366,3		173 237,7	
Aktier och andelar	-	-	82,8	82,8
Obligationer och övriga räntebärande instrument	1 636,7	1 597,9	46 891,4	46 000,4
Övriga tillgångar	188 729,6		125 727,1	

Tabell 7.2 Intecknade säkerheter

Mkr	Verkligt värde av intecknade säkerheter för erhållna eller egna emitterade obligationer	Verkligt värde av erhållna säkerheter eller emitterade egna obligationer
Konsoliderad situations erhållna säkerheter	-	0
Obligationer och övriga räntebärande instrument	-	0

8 | Operativ Risk

Med operativ risk avses risken för förluster till följd av mänskliga fel, icke ändamålsenliga eller fallerade processer, system eller yttre händelser, inbegripet legala risker och compliancerisker.

8.1 RISKAPTIT

Riskaptit för operativ risk fastställs av styrelsen. Konsoliderad situation har en låg aptit för operativa risker vilket innebär att dessa risker i största möjliga mån ska begränsas.

8.2 RISKHANTERING

Operativ risk omfattar hela bankverksamheten. Alla anställda ansvarar för en aktiv hantering av operativa risker inom respektive verksamhetsområde. Det är den avdelning som tar risken som äger risken. Detta innebär att den dagliga hanteringen av operativa risker främst sker i affärsverksamheten. Minimering av riskerna sker genom aktivt förebyggande arbete och med en medvetenhet om operativa risker i varje beslutssituation. Därtill finns en strukturerad uppföljning avseende de operativa riskernas utveckling.

8.2.1 Riskbedömning

Kategorisering av operativ risk sker huvudsakligen till någon av de riskkategorier som beskrivs i Tabell 8.1, och som utgör de huvudsakliga operativa riskkategorierna som Konsoliderad situation är exponerad mot.

Bedömning av identifierade operativa risker bygger på en modell som tillämpas genomgående i verksamheten. Varje identifierad risk bedöms utifrån följande grunder:

- Konsekvens – Effekten på verksamheten
- Sannolikhet – Hur troligt det är att en händelse inträffar

Tabell 8.1 Konsoliderad situations operativa riskkategorier

Produkt- och processrisker	Avser risken för förluster till följd av att fastställda arbetsprocesser inte fungerar, inte är kända eller är icke-ändamålsenliga.
Personrisker	Avser risken för förluster till följd av otydlighet i ansvarsområde, otillräcklig kompetens i förhållande till arbetsuppgift eller att det inte finns tillräckligt med personal i förhållande till arbetsuppgifterna.
Legala risker	Avser risken för att Konsoliderad situation inte säkerställer och följer upp att lagar, förordningar eller andra relevanta regleringar samt rekommendationer följs, att ingångna avtal eller andra rättshandlingar är korrekta och giltiga, arkiverar avtal och andra rättshandlingar eller hanterar och följer upp rättsliga processer.
Compliancerisker	Avser risken att Konsoliderad situation inte efterlever lagar, förordningar samt föreskrifter, allmänna råd från FI och europeiska myndigheter eller motsvarande.
IT-risker	Avser risken för att IT-system inte är tillgängliga i beslutad omfattning eller inte är tillräckligt säkra. Cyberrisk, som definieras som risker vid användning eller överföring av digital data, inkluderas i IT-risken.
Säkerhetsrisker	Avser risken för förluster till följd av att Konsoliderad situation utsätts för externa brott eller interna oegentligheter. Inbegriper även risken för skada på fysiska tillgångar inom Konsoliderad situation.
Modellrisker	Avser risken för förluster till följd av beslut som huvudsakligen baserats på resultat av modeller, på grund av fel i framtagning, genomförande eller användning av modeller.

8.2.2 Riskhanteringsprocessen

Riskhanteringsprocessen avseende operativa risker består av följande huvudsakliga moment:

Riskutvärdering och uppföljning av kontroller för bedömning av operativa risker

För samtliga väsentliga processer inom bankverksamheten genomförs regelbundet en riskutvärdering av processens operativa risker för att belysa förändringar i verksamheten, omgivningen eller hotbilden. Processanalys, incidenter och genomförda och kommande förändringar i processen är en del av varje verksamhetsområdes riskutvärdering. De analyser som genomförs ingår i verksamhetens totala riskbedömning. Riskutvärderingen är ett av de verktyg som används för att identifiera operativa risker samt för att planera riskbegränsande åtgärder.

Riskindikatorer

Användandet av riskindikatorer syftar till att skapa förutsättning för en bättre inblick i Konsoliderad situations riskprofil och vilka risker som ökar respektive minskar vid tillfället och över tid. Konsoliderad situation har fastställt ett antal riskindikatorer, anpassade efter Konsoliderad situations verksamhet. Konsoliderad situation arbetar kontinuerligt med att revidera riskindikatorerna som uppdateras årligen.

Godkännandeprocess

Konsoliderad situation har en process för godkännande av nya eller väsentligt förändrade produkter, tjänster, marknader, processer, IT-system samt vid större förändringar i Konsoliderad situations verksamhet och organisation eller vid exceptionella transaktioner. Syftet med Konsoliderad situations godkännandeprocess är att uppnå en effektiv och ändamålsenlig hantering av risker som kan uppstå i samband med förändringsarbete, att tillse att gällande regelverk efterlevs, påverkan på kapital, att produkter och förändringar som godkänns är förenliga med riskstrategi och riskaptit samt att kundnytta uppnås. Såsom för alla operativa risker tillämpas den fastställda riskmodellen för bedömning av varje enskild risk. Risk Management och Compliance ingår som två av intressenterna vid genomförande av godkännandeprocessen.

Incidentrapportering

Incidenter som sker i Konsoliderad situations löpande verksamhet ska rapporteras genom ett incidentrapporteringssystem, vilket samtliga anställda har tillgång till. Incidenter ska så långt som möjligt rapporteras och hanteras inom det verksamhetsområde eller den process där risken uppstår. Ansvar för att incidenter analyseras och att åtgärder vidtas faller på processens eller verksamhetens chef.

Risk Management följer löpande upp de incidenter som rapporteras i verksamheten. Rapporterade incidenter kategoriseras till någon av följande fastställda incidenttyper:

- Kunder, produkter och praxis
- Avbrott och störning i verksamhet eller system
- Utförande, leverans och processtyrning
- Arbetsförhållanden och arbetsmiljö
- Skada på fysiska tillgångar

- Interna oegentligheter
- Externa bedrägerier

Kontinuitetshantering

Allvarliga incidenter kan leda till en krissituation. En kris kan exempelvis uppstå på grund av brand, IT-avbrott, likviditetsstörning eller till följd av annan allvarlig incident. Konsoliderad situation arbetar förebyggande för att förhindra att incidenter av detta slag uppstår. Relevanta planer finns framtagna för att stödja medarbetare och chefer vid en krissituation. Krisövningar genomförs periodiskt för att säkerställa att planerna är ändamålsenliga.

8.2.3 Uppföljning och rapportering

Risk Management följer löpande Konsoliderad situations operativa riskutveckling. Därutöver sker kvartalsvis en aggregerad operativ riskrapportering till styrelsen och berörda kommittéer.

9 | Ersättningspolitik

Information om bolagets ersättningspolicy finns tillgänglig på hemsidan, adress:

[↗ lansforsakringar.se/stockholm/privat/om-oss/om-lansforsakringsgruppen/lansforsakringar-ab/ersattningsstruktur/](https://lansforsakringar.se/stockholm/privat/om-oss/om-lansforsakringsgruppen/lansforsakringar-ab/ersattningsstruktur/)

